

1. Wprowadzenie

1.1. EURO 2012 w Polsce i na Ukrainie

Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej to trzecie największe sportowe wydarzenie na świecie, po igrzyskach olimpijskich oraz mistrzostwach świata w piłce nożnej. Oprócz uczestniczących zespołów, spodziewać się należy ponad milionowej widowni na stadionach oraz wiele razy większej przed telewizorami.

W dniu 18 kwietnia 2007 r. Komitet Wykonawczy Unii Europejskich Związków Piłkarskich (UEFA) podjął decyzję o przyznaniu Polsce i Ukrainie prawa organizacji EURO 2012, przyjmując ofertę złożoną wspólnie przez Polski Związek Piłki Nożnej (PZPN) oraz Federację Piłkarską Ukrainy (FPU), zwane dalej *Krajowymi Federacjami Piłkarskimi*.

W dniu 2 maja 2007 r. podpisana została umowa w sprawie organizacji Turnieju Finałowego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA 2010/12, pomiędzy UEFA a organizatorami EURO 2012, tj. *Krajowymi Federacjami Piłkarskimi*, która będzie obowiązywać do 30 czerwca 2013 r. (*umowa organizacyjna w sprawie EURO 2012*). W ww. umowie określono wymagania względem organizatorów, dotyczące zorganizowania EURO 2012 zgodnie z wymogami zawartymi w regulaminie UEFA oraz oświadczeniami, zobowiązaniami i gwarancjami polskich organów państwowych i samorządowych, popierających ofertę PZPN, stanowiącymi załącznik do umowy (pkt 2 ww. umowy, pn. *Wymogi UEFA*).

Lista gwarancji polskich organów państwowych i samorządowych sformułowana została w okresie od maja 2005 r. do lutego 2007 r. i obejmuje 24 grupy zobowiązań, m.in. w zakresie: wsparcia ze strony administracji publicznej, finansowania budowy lub modernizacji stadionów, zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony oraz opieki medycznej, przygotowania centrów pobytowych dla drużyn piłkarskich, zorganizowania odpowiedniego transportu, rozbudowy infrastruktury lotniczej, drogowej, kolejowej i hotelowej oraz komunikacji w miastach-gospodarzach EURO 2012 (także pomiędzy tymi miastami), zapewnienia dystrybucji biletów zgodnie z wymogami UEFA oraz zabezpieczenia prawa własności intelektualnej.

Umowa organizacyjna w sprawie EURO 2012 zawiera m.in. załączniki w postaci: umów stadionowych, umów z miastami-organizatorami EURO 2012 oraz umów z portami lotniczymi, które zawierają zobowiązania dotyczące przygotowania i przeprowadzenia EURO 2012. Do czasu zakończenia kontroli umowy te były tylko jednostronnie podpisane przez właściwe polskie organy i instytucje.

1.2. Cel i zakres kontroli

Kontrola pn. „Przygotowanie Polski do organizacji finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012” (zwana dalej *EURO 2012*) została podjęta z inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli (nr kontroli P/08/175). Z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli zwrócił się do Prezesa NIK również Prezes Rady Ministrów.

Kontrolą, przeprowadzoną w okresie od września 2008 r. do stycznia 2009 r., objęto lata 2007-2008.

Celem kontroli była ocena realizacji, koordynacji, nadzorowania i finansowania zadań związanych z przygotowaniem Polski do organizacji EURO 2012, realizowanych przez właściwe organy administracji publicznej oraz inne jednostki działające na zlecenie tych organów, w tym w szczególności:

- 1) działań podjętych przez Rząd RP i właściwych ministrów oraz samorządy miast-gospodarzy EURO 2012, a także spółki celowe powołane do przygotowania EURO 2012,
- 2) budowy lub modernizacji stadionów oraz infrastruktury: lotniczej, drogowej, kolejowej, hotelowej i komunikacji w miastach-gospodarzach EURO 2012,
- 3) bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zabezpieczenia medycznego, a także promocji Polski i miast-gospodarzy EURO 2012.

Kontrolę przeprowadzono, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, z uwzględnieniem kryteriów: legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, ministerstwa: Sportu i Turystyki, Rozwoju Regionalnego, Infrastruktury, Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz: Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, sześć oddziałów GDDKiA (w: Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu), PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”, PL.2012 Spółkę z o.o. oraz Narodowe Centrum Sportu Spółkę z o.o. w Warszawie.

Kontrolę przeprowadzono także, na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK, według kryteriów: legalności, gospodarności i rzetelności, w urzędach miast-gospodarzy EURO 2012, spółkach powołanych do budowy lub rozbudowy stadionów na EURO 2012 oraz Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego. Ponadto kontrolę przeprowadzono, na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o NIK, według kryteriów legalności i gospodarności: Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. w Katowicach, Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków Balice Sp. z o.o., Port Lotniczy Poznań – Ławica Sp. z o.o., Port Lotniczy Gdańsk

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm., zwaną dalej *ustawą o NIK*.

Sp. z o.o. i Port Lotniczy Wrocław S.A. Wykaz skontrolowanych jednostek oraz jednostek NIK, które przeprowadziły kontrole, a także ocen skontrolowanej działalności zawartych w wystąpieniach pokontrolnych, stanowi załącznik nr 2.

Celem właściwego przygotowania oraz oceny wyników kontroli odbyły się spotkania kierownictwa NIK z przedstawicielami skontrolowanych jednostek w dniu 23 lipca 2008 r. (dyskusja nad programem kontroli) oraz w dniu 5 lutego 2009 r. (dyskusja nad wstępnymi wynikami kontroli). Przebieg dyskusji w trakcie obu ww. spotkań przedstawiono w notatce (załącznik nr 9).

NIK prowadzić będzie corocznie kontrole w całym okresie przygotowań do organizacji EURO 2012. Jednocześnie, w związku ze wspólnym projektem EURO 2012 Polski i Ukrainy, w okresie tym prowadzona będzie corocznie kontrola równoległa przez Najwyższą Izbę Kontroli oraz Izbę Obrachunkową Ukrainy.

1.3. Uzasadnienie podjęcia kontroli

Przygotowania do organizacji EURO 2012 są jednym z najważniejszych przedsięwzięć realizowanych przez administrację rządową i samorządową w ostatnim okresie oraz planowanych do realizacji na kolejne lata, przy zaangażowaniu znacznych środków finansowych z budżetu państwa, funduszy europejskich oraz środków samorządowych.

W badaniach kontrolnych, obejmujących pierwszy etap przygotowań do organizacji EURO 2012, wyodrębnione zostały zadania, których wykonanie warunkuje przeprowadzenie EURO 2012 oraz zadania tylko pośrednio związane z organizacją Mistrzostw.

Dotychczasowe kontrole NIK, dotyczące realizacji inwestycji sportowych, wskazywały na liczne nieprawidłowości (działania nielegalne i niegospodarne, brak nadzoru ze strony ministra właściwego ds. sportu)², które - w przypadku ich wystąpienia w przygotowaniach do organizacji EURO 2012 - mogą wpłynąć na jakość i terminowość wykonania zadań.

1.4. Zasady oceny skontrolowanej działalności

Do najważniejszych wyznaczników, związanych z oceną ogólną kontrolowanej działalności, zaliczono:

- 1) tworzenie warunków umożliwiających organizację EURO 2012 (prawnych, organizacyjnych i finansowych),

² Między innymi: Informacja o wynikach kontroli finansowania ze środków publicznych sportu wyczynowego (nr ewid. 99/2006/P/05/075/KNO) oraz Informacja o wynikach kontroli budowy krytego toru kolarskiego w Pruszkowie przez Polski Związek Kolarski z czerwca 2008 r. (nr ewid. 25/2008/P/07/161/LWA).

- 2) opracowanie odpowiednich przepisów prawnych i właściwych programów oraz zapewnienie środków finansowych na zadania związane z przygotowaniem do organizacji EURO 2012,
- 3) wyłonienie wykonawców oraz zawarcie prawidłowych umów z właściwymi wykonawcami na realizację zadań związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012,
- 4) zapewnienie właściwego monitorowania i nadzoru nad realizacją zadań związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012.

Do najważniejszych mierników, umożliwiających dokonanie oceny ogólnej kontrolowanej działalności, zaliczono:

- 1) zgodność z prawem, celowość, gospodarność i rzetelność przygotowania i wykonania zadań,
- 2) stopień zaawansowania zadań w stosunku do harmonogramu realizacji i do zobowiązań wobec UEFA,
- 3) prawidłowość wydatkowania środków publicznych, w tym wielkość środków wydatkowanych nielegalnie, niecelowo, nierzetelnie lub niegospodarnie.

W wystąpieniach pokontrolnych przy dokonywaniu ogólnej oceny skontrolowanej działalności, zastosowano następujące oceny:

- 1) ocena pozytywna stosowana była wtedy, gdy nie zostały stwierdzone nieprawidłowości, a ewentualne uchybienia miały charakter formalny nie powodujący negatywnych następstw merytorycznych dla kontrolowanej działalności, nie naruszających prawa i nie niosących żadnych skutków finansowych,
- 2) ocena pozytywna z nieprawidłowościami stosowana była wtedy, gdy wystąpiły nieprawidłowości nie mające zasadniczego znaczenia dla terminowości i jakości realizacji zobowiązań Polski w związku z organizacją EURO 2012, a przy nieprawidłowościach finansowych nie przekroczony został próg istotności (powyżej 5% wydatkowanych środków),
- 3) ocena negatywna stosowana byłaby wtedy, gdyby wystąpiły nieprawidłowości o zasadniczym znaczeniu dla kontrolowanej działalności³.

³ W przeprowadzonej kontroli przypadki ocen negatywnych nie wystąpiły.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację zadań związanych z przygotowaniem Polski do organizacji EURO 2012 przez skontrolowane jednostki w latach 2007-2008, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości⁴.

W skontrolowanym okresie przyjęte zostały podstawowe akty prawne oraz system informowania Sejmu RP, Rządu RP oraz UEFA w sprawie zaawansowania przygotowań. W ministerstwach i miastach-gospodarzach EURO 2012 oraz w innych jednostkach odpowiedzialnych za przygotowanie Mistrzostw podjęto realizację zobowiązań i gwarancji zawartych w ofercie Polski przekazanej w 2005 r. do UEFA.

Pozytywna ocena dotyczy zarówno realizacji zadań warunkujących przeprowadzenie EURO 2012 (tj. dotyczących: budowy lub modernizacji stadionów, przygotowania centrów pobytowych dla drużyn piłkarskich i hoteli dla potrzeb UEFA oraz zapewnienia bezpieczeństwa na stadionach), jak i zadań tylko pośrednio związanych z organizacją Mistrzostw (tj. dotyczących infrastruktury: lotniczej, drogowej, komunikacyjnej i hotelowej dla kibiców oraz promocji Polski i miast-gospodarzy EURO 2012).

W ocenie NIK, do najważniejszych nieprawidłowości należy zaliczyć:

- 1) nieustanowienie przez Radę Ministrów całościowego programu przygotowań do EURO 2012, obejmującego wszystkie obszary przygotowań wynikające z oferty Polski i Ukrainy oraz z umowy organizacyjnej w sprawie EURO 2012 oraz kosztów i źródeł ich pokrycia,
- 2) brak przepisów prawnych, dotyczących precyzyjnego określenia zasad sprawowania nadzoru nad przedsięwzięciami związanymi z przygotowaniem do organizacji EURO 2012,
- 3) opóźnienia w realizacji niektórych prac przygotowawczych, co może spowodować zagrożenie niedotrzymania terminów realizacji zadań dotyczących zwłaszcza budowy stadionów oraz infrastruktury drogowej, kolejowej i lotniczej.

⁴ W wystąpieniach pokontrolnych spośród 30 skontrolowanych jednostek, 12 uzyskało ocenę pozytywną (40%), a 18 ocenę pozytywną, pomimo stwierdzenia nieprawidłowości (60%). Oceny negatywne nie wystąpiły. Szczegółowe dane zawiera załącznik nr 2.

W ocenie NIK, stwierdzone nieprawidłowości dotyczą obszarów podwyższonego ryzyka i mogą istotnie zakłócić tok dalszych przygotowań do organizacji EURO 2012.

W Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji powołano *Zespół do spraw koordynacji działań służb podległych Ministerstwu w związku z organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012*. Do czasu zakończenia kontroli nie przyjęto planu pracy Zespołu.

W jednostkach podległych Ministrowi Infrastruktury stwierdzono brak urealnionych programów rozbudowy infrastruktury: lotniczej, drogowej i kolejowej z punktu widzenia wymogów związanych z organizacją EURO 2012. Ze *Sprawozdania z realizacji przedsięwzięć EURO 2012 (lipiec 2008 r. – styczeń 2009 r.)*, opracowanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki wynika, że cztery zadania nie zostaną zrealizowane przed rozpoczęciem EURO 2012⁵, a w przypadku 29 zadań nie określono źródeł finansowania.

Stwierdzono również brak uzgodnionych planów wykorzystania budowanych stadionów w Warszawie i w Gdańsku po zakończeniu EURO 2012, co może wiązać się z problemem zapewnienia pokrycia kosztów utrzymania tych obiektów po zakończeniu Mistrzostw.

2.2. Uwagi końcowe i wnioski

W przygotowaniach do organizacji EURO 2012 zaangażowanych jest w Polsce wiele podmiotów, które realizują zadania wynikające ze zobowiązań i gwarancji zawartych w ofercie Polski przekazanej do UEFA oraz określone w umowie organizacyjnej w sprawie EURO 2012 oraz w ustawie o EURO 2012.

Dotychczasowe rezultaty działań wskazują na potrzebę wzmocnienia nadzoru i koordynacji w realizacji zadań, ze strony Rady Ministrów oraz Ministra Sportu i Turystyki.

W szczególności niezbędne jest uzupełnienie przyjętego przez Radę Ministrów wieloletniego programu przygotowań do organizacji EURO 2012 tak, aby określał całość niezbędnych przedsięwzięć, wskazywał organy odpowiedzialne za poszczególne przedsięwzięcia, zawierał harmonogram realizacji oraz szacunkowe

⁵ Dotyczy następujących zadań: rozbudowa ul. Bunscha i budowa ul. Humboldta w Krakowie (poz. 27), budowa II linii metra w Warszawie (poz. 57), budowa ul. Tysiąclecia w Warszawie (poz. 66) i budowa połączenia kolejowego Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach z miastami aglomeracji śląskiej (poz. 91).

koszty przedsięwzięć, w tym wielkość środków planowanych z budżetu państwa, a także zweryfikowanie wykazu przedsięwzięć EURO 2012.

Konieczne jest również wskazanie Ministra Sportu i Turystyki jako organu odpowiedzialnego za nadzór nad przedsięwzięciami związanymi z przygotowaniem do organizacji EURO 2012, określonymi rozporządzeniem Rady Ministrów.

Celem wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości Minister Sportu i Turystyki powinien:

- 1) przygotować, przy współpracy właściwych ministrów i prezydentów miast-gospodarzy EURO 2012 oraz marszałka województwa śląskiego, zaktualizowany wykaz przedsięwzięć EURO 2012 oraz uzupełnienie do programu wieloletniego przygotowania Polski do EURO 2012 i przedstawić Radzie Ministrów do zatwierdzenia, a także nadzorować realizację programu przygotowań,**
- 2) dokonać analizy aktów prawnych, związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012, pod kątem potrzeby zmian lub uzupełnień w związku z Mistrzostwami,**
- 3) egzekwować od spółek celowych Skarbu Państwa realizację powierzonych im zadań zgodnie z przyjętymi programami i harmonogramami.**

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji powinien przyjąć program działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w trakcie trwania EURO 2012 oraz zapewnić nadzór nad realizacją zadań wynikających z tego programu.

Minister Infrastruktury powinien zweryfikować programy rozbudowy infrastruktury: lotniczej, drogowej i kolejowej z punktu widzenia wymogów związanych z organizacją EURO 2012 oraz zapewnić skuteczny nadzór nad podległymi jednostkami w zakresie realizacji tych programów.

Prezydenci miast-gospodarzy EURO 2012 oraz zarząd województwa śląskiego powinni:

- 1) podjąć skuteczne działania mające na celu terminową budowę lub modernizację stadionów,**
- 2) uzgodnić plany wykorzystania nowych stadionów po zakończeniu EURO 2012,**
- 3) zwiększyć nadzór w zakresie prowadzonych inwestycji komunikacyjnych.**

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Działania Rady Ministrów i skontrolowanych ministrów oraz spółek celowych Skarbu Państwa

Rada Ministrów

1. Rada Ministrów nie przyjęła całościowego programu wieloletniego w celu przygotowania i wykonania przedsięwzięć EURO 2012, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy o EURO 2012⁶.

Zgodnie z ustawą o EURO 2012, program wieloletni powinien zawierać zadania związane z całością przedsięwzięć i terminy ich realizacji oraz łączne szacunkowe nakłady na realizację programu, w tym z budżetu państwa. Przedsięwzięcia wynikające ze zobowiązań i gwarancji zawartych w ofercie złożonej do UEFA przez Polskę w 2005 r. oraz z umowy organizacyjnej w sprawie EURO 2012, powinny obejmować dziewięć obszarów przygotowań, tj.: budowę lub modernizację stadionów, przygotowanie lotnisk, transport drogowy, hotele i zakwaterowanie, bezpieczeństwo, opiekę medyczną, promocję, własność intelektualną, telekomunikację oraz technologię informacyjną (IT).

Upoważnienie ustawowe, dotyczące ustanowienia przez Radę Ministrów programu wieloletniego w celu przygotowania i wykonania przedsięwzięć EURO 2012, nie zostało prawidłowo wykonane, ponieważ ustanowiony przez Radę Ministrów program wieloletni⁷ obejmuje tylko sześć inwestycji stadionowych, pomijając pozostałe obszary przygotowań, tj. budowę trzech stadionów w Warszawie, Gdańsku i Wrocławiu oraz modernizację trzech stadionów (w Chorzowie, Krakowie i Poznaniu) oraz wartość nakładów na ich realizację (całkowita wartość – 3.476.186 tys. zł, w tym 1.752.900 tys. zł ze środków budżetu państwa).

2. Rada Ministrów, na podstawie art. 4 ustawy o EURO 2012, określiła w drodze rozporządzenia wykaz przedsięwzięć EURO 2012, ujmując w tym wykazie 94 przedsięwzięcia zgłoszone przez ministerstwa i miasta-gospodarzy EURO 2012 oraz inne jednostki organizacyjne.

⁶ Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 (Dz. U. Nr 173, poz. 1219, ze zm.), zwaną dalej *ustawą o EURO 2012*, do przedsięwzięć EURO 2012 zaliczono: projektowanie, budowę, przebudowę lub remont stadionów i innych obiektów budowlanych na terytorium RP oraz inne przedsięwzięcia niezbędne do przeprowadzenia turnieju.

⁷ Uchwała nr 143/2008 Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2008 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć EURO 2012” (niepublikowana).

Zgodnie z ustawą wykaz ten powinien obejmować przedsięwzięcia zawarte w ofercie przyjętej przez UEFA oraz objęte zobowiązaniami i gwarancjami Rady Ministrów lub jednostek samorządu terytorialnego, a także inne przedsięwzięcia niezbędne do przygotowania i przeprowadzenia Mistrzostw. Z ustaleń kontroli wynika, że cztery zadania (wymienionych w pozycjach: 27, 57, 66 i 91) nie zostaną zrealizowane przed rozpoczęciem EURO 2012. Ponadto ze *Sprawozdania z realizacji przedsięwzięć EURO 2012 (lipiec 2008 r. – styczeń 2009 r.)*, opracowanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki wynika, że w przypadku 29 zadań nie określono źródeł finansowania.

Należy jednocześnie podkreślić, że w sporządzonym przez Spółkę PL.2012 dokumencie pn. *Master Plan* zamieszczono 276 zadań określonych jako projekty priorytetowe z punktu widzenia UEFA.

3. W dniu 26 kwietnia 2007 r. Prezes Rady Ministrów zarządzeniem nr 42 powołał *Komitet Organizacyjny Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012* (niepublikowane).

Zgodnie z § 3 ww. zarządzenia, do zadań *Komitetu Organizacyjnego* należało kierowanie przygotowaniem związanymi z organizacją Mistrzostw oraz opracowanie harmonogramu działań niezbędnych do zorganizowania EURO 2012, określenie w oparciu o ww. harmonogram działań uwzględniających udzielone gwarancje i podjęte zobowiązania, współdziałanie w odpowiednimi organami i podmiotami wskazanymi przez Ukrainę, a także opracowanie dokumentu określającego strategię działań niezbędnych do zorganizowania EURO 2012. W celu opracowania ww. strategii, *Komitet Organizacyjny* miał m.in.: dokonać analizy obowiązującego systemu prawnego (pod kątem wskazania ewentualnych zmian), opracować plan finansowy realizacji strategii oraz opracować koncepcje działań służących terminowej realizacji obiektów stadionowych i infrastruktury. Do czasu zakończenia kontroli NIK dokumentów tych nie opracowano.

4. W dniu 18 lutego 2008 r. Prezes Rady Ministrów zarządzeniem nr 13 powołał *Komitet Organizacyjny Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012*⁸ (niepublikowane), w nowym składzie osobowym i z nowymi zadaniami.

⁸ Z dniem 18 lutego 2008 r. straciło moc zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z 26 kwietnia 2007 r. W skład nowego Komitetu wchodzi: przewodniczący – Prezes Rady Ministrów, dwaj wiceprzewodniczący – Wiceprezesi Rady Ministrów oraz trzech członkowie: Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (sekretarz Komitetu), Minister Sportu i Turystyki, Minister Infrastruktury. Na prawach członków w pracach Komitetu mogą uczestniczyć: prezydenci miast-gospodarzy EURO 2012, Marszałek Województwa Śląskiego, Przewodniczący Klubów Parlamentarnych, Pełnomocnik UEFA ds. EURO 2012 w Polsce oraz Szef Sztabu EURO 2012 w PZPN.

Zgodnie z § 3 ww. zarządzenia, do zadań *Komitetu Organizacyjnego* należy monitorowanie realizacji zobowiązań, wynikających z gwarancji przedłożonych przez Rząd RP do Unii Europejskich Związków Piłkarskich (UEFA) w ofercie organizacji turnieju finałowego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012 oraz opracowanie harmonogramu działań niezbędnych do przygotowania, organizacji oraz promocji EURO 2012 oraz nadzór nad jego realizacją, a także:

- 1) opiniowanie propozycji przedsięwzięć EURO 2012 oraz projektów dokumentów rządowych, dotyczących organizacji EURO 2012,
- 2) udzielanie rekomendacji sprawozdaniom z realizacji przedsięwzięć EURO 2012 przedkładanym przez Ministra Sportu i Turystyki,
- 3) współdziałanie z odpowiednimi, w zakresie przygotowania do organizacji EURO 2012, organami i podmiotami wskazanymi przez uprawnionych przedstawicieli strony ukraińskiej.

Do czasu zakończenia kontroli nie opracowano ww. harmonogramu działań niezbędnych do przygotowania, organizacji oraz promocji EURO 2012.

Do końca listopada 2008 r. odbyły się trzy posiedzenia ww. *Komitetu Organizacyjnego*. W dniu 18 marca 2008 r. głównym tematem posiedzenia było przedstawienie informacji o składzie *Komitetu* oraz raportu opracowanego przez Spółkę PL.2012, w dniu 3 czerwca 2008 r. rozpatrzono raport Ministra Sportu i Turystyki o stanie przygotowań do organizacji EURO 2012 i informacji o współpracy między Polską a Ukrainą w tym zakresie, a także projekty dwóch aktów prawnych⁹. W dniu 2 lipca 2008 r. analizowano informację o przebiegu posiedzenia Komitetu Sterującego EURO 2012.

Minister Sportu i Turystyki

1. Minister Sportu i Turystyki realizował zadania związane z przygotowaniem do organizacji EURO 2012, wynikające ze zobowiązań i gwarancji udzielonych UEFA, m.in. w zakresie finansowania budowy Stadionu Narodowego w Warszawie oraz dofinansowania budowy lub modernizacji innych stadionów przygotowywanych na

⁹ Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu przygotowania i wykonania przedsięwzięć EURO 2012 oraz w sprawie wykazu przedsięwzięć EURO 2012.

Mistrzostwa, a także powołania i zawarcia umów ze spółkami celowymi o powierzenie przedsięwzięć EURO 2012¹⁰, jednakże stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, zadania Ministra Sportu i Turystyki w zakresie przygotowań do organizacji EURO 2012 polegają na inicjowaniu, koordynowaniu i prowadzeniu działań niezbędnych do przygotowania, organizacji oraz promocji EURO 2012¹¹, a także przedstawianiu sprawozdań z realizacji przedsięwzięć Radzie Ministrów oraz Sejmowi RP¹².

Stwierdzono brak określenia w przepisach prawnych kompetencji Ministra Sportu i Turystyki w zakresie nadzoru nad przedsięwzięciami związanymi z przygotowaniem do organizacji EURO 2012 oraz sposobu realizacji zadań powierzonych przez Ministra Sportu i Turystyki Spółce PL.2012, dotyczących nadzoru nad całością przygotowań do Mistrzostw.

Na realizację zadań, związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012, Ministerstwo Sportu i Turystyki wydatkowało w latach 2007-2008 kwotę 120,8 mln zł (w tym 8,3 mln zł w 2007 r.), z tego m.in. na budowę Stadionu Narodowego w Warszawie – 100,8 mln zł oraz koszty działalności Spółki PL.2012 – 11,0 mln zł.

2. Stwierdzone nieprawidłowości w realizacji zadań przez Ministra Sportu i Turystyki polegają m.in. na:

- 1) braku pełnej analizy i oceny obowiązujących przepisów prawnych, pod kątem wskazania niezbędnych zmian lub uzupełnień w związku z przygotowaniem do organizacji EURO 2012,
- 2) dopuszczeniu do opóźnienia w rozpoczęciu działalności Spółki PL.2012 (Spółka powołana została 19 października 2007 r., a rozpoczęła działalność dopiero w lutym 2008 r., tj. po upływie 10 miesięcy od zawarcia umowy organizacyjnej w sprawie EURO 2012),
- 3) zaniechaniu realizacji zadań związanych z nadzorem nad działalnością Spółki PL.2012, w tym m.in.: niewyegzekwowaniu opracowania przez Spółkę

¹⁰ W dniu 19 października 2007 r. powołano Spółkę PL.2012, a w dniu 4 października 2007 r. - Narodowe Centrum Sportu Spółkę z o. o.

¹¹ Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz. U. Nr 135, poz. 953, ze zm.).

¹² Zgodnie z art. 6 ustawy o EURO 2012.

harmonogramu realizacji powierzonych zadań oraz informacji o stopniu realizacji i ryzyku poszczególnych projektów, a także o przyczynach i skutkach odstępstw od zakładanych planów,

- 4) nieudzieleniu Spółce PL.2012 pełnomocnictw do wykonywania powierzonych zadań w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa oraz nieustanowieniu osoby odpowiedzialnej za współpracę ze Spółką.

3. Podjęte przez Ministerstwo Sportu i Turystyki działania legislacyjne, wynikające ze zobowiązań (gwarancji) organów administracji publicznej wobec UEFA, określone w umowie w sprawie organizacji EURO 2012, są niewystarczające i mogą utrudnić prawidłową realizację tej umowy.

W dniu 10 czerwca 2008 r. Minister Sportu i Turystyki zwrócił się do ośmiu ministrów (którzy składali ww. gwarancje) oraz prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o przekazanie informacji w sprawie podjętych działań legislacyjnych, zmierzających do realizacji gwarancji udzielonych UEFA. Działania Ministra w zakresie koordynowania działań legislacyjnych do końca listopada 2008 r. nie zakończyły się sformułowaniem katalogu problemów prawnych i aktów prawnych, które należy uzupełnić lub zmienić w związku z przygotowaniem do organizacji EURO 2012.

W odniesieniu do gwarancji złożonych przez właściwych ministrów w stosunku do oferty PZPN i FPU skierowanej do UEFA, do czasu zakończenia kontroli NIK nie rozpoczęto prac legislacyjnych nad przepisami prawnymi zakazującymi niedozwolonego przenoszenia biletów i niedozwolonej ich sprzedaży, dystrybucji i/lub wykorzystywania biletów na Turniej do celów promocyjnych oraz przepisami regulującymi zasady publicznego oglądania transmisji ze spotkań EURO 2012.

Ustalono również, że w pracach związanych z koordynowaniem działań legislacyjnych, Ministerstwo nie wykorzystało opracowanego w dniu 3 września 2007 r. (na zlecenie Ministerstwa) dokumentu pn. *„Harmonogram działań związanych z organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 wykonywanych przez podmioty publiczne”*, który został przygotowany przez Kancelarię Prawną „Wierzbowski Eversheds”. W opracowaniu tym dokonano zestawienia zadań związanych z organizacją EURO 2012 w związku z gwarancjami udzielonymi UEFA przez organy administracji publicznej, przypisano zadania odpowiedzialnym podmiotom oraz wskazano terminy ich realizacji do 2012 r. Niewykorzystanie przez Ministerstwo ww. dokumentu

w przygotowaniach do organizacji EURO 2012, po zapłaceniu za jego opracowanie kwoty 185.000 zł, NIK ocenia jako działanie niegospodarne.

4. Minister Sportu i Turystyki nie wyegzekwował od Spółki PL.2012 opracowania i przedłożenia do akceptacji harmonogramu realizacji powierzonych zadań, wynikających z umowy o powierzeniu przedsięwzięć EURO 2012. Zgodnie z pkt. 2.2.2. ww. umowy, Spółka zobowiązana była do przygotowania i przedstawienia do akceptacji Ministra Sportu i Turystyki (do 31 marca 2008 r.) harmonogramu realizacji powierzonych zadań.

Wprawdzie w załączeniu do opracowanego przez Spółkę dokumentu pn. *Przygotowanie Polski do finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012* (marzec 2008 r.) przekazano m.in. opracowanie pn. *Harmonogram działań* (dotyczący okresu od marca do maja 2008 r.), jednak, w ocenie NIK, dokument ten nie spełniał wymogów określonych w ww. umowie. Do czasu zakończenia kontroli NIK, Ministerstwo nie otrzymało do akceptacji harmonogramu, o którym mowa w pkt 2.2.2 umowy w sprawie powierzenia przedsięwzięć Spółce. W konsekwencji braku harmonogramu całości zadań powierzonych Spółce PL.2012, Ministerstwo nie egzekwowało informacji o stopniu realizacji poszczególnych zadań powierzonych Spółce, związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012.

5. W sprawozdaniu i raportach składanych przez Spółkę PL.2012 Ministerstwo nie egzekwowało informacji dotyczących stopnia realizacji oraz ryzyka poszczególnych projektów, a także przyczyn i skutków odstępstw od zakładanych planów, co stanowiło naruszenie pkt. 4.1. przyjętego systemu raportowania i sprawozdawczości.

Nie wyegzekwowano m.in. informacji o tym, czy zachowane zostały terminy zakończenia realizacji przedsięwzięć planowanych w *Master planie* na koniec trzeciego kwartału 2008 r.

6. W Ministerstwie nie były wykonywane niektóre zobowiązania, wynikające z umowy o powierzenie przedsięwzięć Spółce PL.2012. Nie ustanowiono osoby reprezentującej Ministra Sportu i Turystyki i odpowiedzialnej za współpracę ze Spółką PL.2012 (zgodnie z pkt 2.3.1. ww. umowy) oraz nie udzielono Spółce PL.2012 pełnomocnictw do wykonywania powierzonych zadań w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa (zgodnie z pkt. 2.4.2. ww. umowy).

Minister Sportu i Turystyki zadania związane z przygotowaniem EURO 2012 realizował przy pomocy należącego do struktury Ministerstwa Biura ds. EURO 2012 oraz

dwóch spółek celowych Skarbu Państwa, tj.: Spółkę PL.2012, której powierzył koordynację i nadzór przedsięwzięć niezbędnych do przeprowadzenia EURO 2012 oraz Narodowe Centrum Sportu, któremu powierzył budowę Stadionu Narodowego w Warszawie.

7. Powołany w strukturze Ministerstwa Departament do Spraw EURO 2012, funkcjonujący w okresie od listopada 2007 r. do lutego 2008 r., nie zapewniał sprawnego wykonywania zadań, ponieważ nie powołano dyrektora oraz nie było stałej kadry pracowników (zadania wykonywały dwie osoby, w tym jedna w ramach umowy cywilnoprawnej i druga oddelegowana z innej jednostki organizacyjnej Ministerstwa).

W ocenie NIK, przyjęta organizacja Departamentu była jedną z przyczyn niezrealizowania w 2007 r. trzech zaplanowanych w tym okresie zadań związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012, dotyczących przygotowania rozszerzonego wykazu przedsięwzięć EURO 2012 oraz opracowania projektu programu wieloletniego i sprawozdania z realizacji przygotowań na posiedzenie Rady Ministrów.

W regulaminie wewnętrznym Biura do Spraw EURO 2012 (powołanego w lutym 2008 r.) zawarto uregulowania, które nie były dostosowane do zmienionych warunków prawno-organizacyjnych, związanych m.in. z powołaniem Spółki PL.2012. Zakresy zadań i obowiązków pracowników Biura nie były zgodne z zadaniami Biura m.in. w zakresie: kontroli wykonania zadań powierzonych spółkom celowym, prowadzenia i analizy bazy inwestycji związanych z organizacją EURO 2012, prowadzenia stałego monitoringu oraz koordynacji działań podejmowanych przez członków Komitetu Organizacyjnego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012. W trakcie kontroli NIK dyrektor Biura przedłożył zaktualizowane zakresy zadań i obowiązków pracowników Biura, które zostały dostosowane do obowiązujących przepisów oraz aktualnych zadań Biura w zakresie przygotowania do organizacji EURO 2012.

8. Z ustaleń kontroli w Ministerstwie Sportu i Turystyki oraz Spółce PL.2012 wynika, że nie było skutecznej kontroli finansowej, dotyczącej w szczególności gospodarności i celowości wydatków ponoszonych przez Spółkę PL.2012.

Zgodnie z umową o powierzeniu Spółce zadań, Minister Sportu i Turystyki zobowiązał się płacić Spółce wynagrodzenie z tytułu ponoszonych kosztów działalności, do których zaliczono wynagrodzenia dla pracowników oraz koszty bieżącej działalności

Spółki (pkt. 5.2.1.umowy)¹³. Z informacji dotyczących działalności Spółki PL.2012 nie wynikało, jakie konkretne koszty Spółka poniosła w ramach określonych umową działań w zakresie koordynacji, nadzoru, promocji i marketingu przedsięwzięć EURO 2012 w danym miesiącu.

Ministerstwo Sportu i Turystyki nie oceniało celowości i gospodarności ponoszenia wydatków Spółki PL.2012 oraz ich zasadności. W Biurze ds. EURO 2012 nie zatrudniono osoby na samodzielnym stanowisku ds. finansowych i realizującej zadania należące – zgodnie z regulaminem wewnętrznym – do tego stanowiska¹⁴.

Ministerstwo nie egzekwowało od Spółki PL.2012 obowiązku, wynikającego z pkt. 5.4.4. ww. umowy o powierzeniu przedsięwzięć EURO 2012, dotyczącego przedstawienia kosztorysu, co wynikało z innego sposobu planowania kosztów Spółki (tj. opracowania planu kosztów Spółki na kolejne miesiące 2008 r.), przyjętego w trakcie zatwierdzania rocznego budżetu Spółki w kwietniu 2008 r. Należy podkreślić, że nieprzestrzeganie zasad, określonych w pkt. 5.2.1. i 5.4.4. ww. umowy, wynikało z jej niedostosowania do zmienionych warunków współpracy. W trakcie kontroli, w listopadzie 2008 r. poinformowano o podjęciu prac nad zmianą umowy ze Spółką PL.2012, m.in. w zakresie wskazanych powyżej kwestii.

Minister Rozwoju Regionalnego

Minister Rozwoju Regionalnego w okresie od 20 września 2007 r. do 29 września 2008 r. nie realizował zadań określonych w obowiązującym w tym czasie dokumencie pn. *Kierunki działań wykorzystania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w celu sprawnej realizacji EURO 2012*, zatwierdzonym w dniu 20 września 2007 r.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

Kontrola w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji wykazała, że w styczniu 2008 r. utworzony został *Zespół do spraw koordynacji działań służb podległych Ministerstwu w związku z organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012*. W ramach tego Zespołu powołano cztery grupy robocze do spraw: wykorzystania środków pomocowych, naukowo-badawczych, systemu łączności oraz prawno-legislacyjnych.

¹³ Wynagrodzenie miało być płatne na podstawie faktury VAT, wystawionej przez Spółkę na rzecz Ministra, na podstawie kosztorysu, do 5 dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy kosztorys (przelewem na rachunek bankowy Spółki w terminie 7 dni od dnia doręczenia faktury).

¹⁴ Ministerstwo podjęło działania związane z pozyskaniem takiej osoby, jednak były one nieskuteczne.

Do czasu zakończenia kontroli NIK, nie opracowano jednak planu pracy *Zespołu* i harmonogramu prac z uwzględnieniem poszczególnych przedsięwzięć oraz terminów ich realizacji co – w opinii NIK – może skutkować opóźnieniem w przygotowaniu szczegółowej strategii zapewnienia bezpieczeństwa podczas Mistrzostw EURO 2012.

Minister Infrastruktury

W Ministerstwie Infrastruktury w sierpniu 2008 r., powołano *Zespół do spraw Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012*¹⁵. Zgodnie z zarządzeniem w tej sprawie, celem *Zespołu* jest ciągle monitorowanie stanu przygotowania, w szczególności projektów w zakresie transportu lotniczego, transportu miejskiego w miastach organizatorach EURO 2012 oraz projektów związanych z zakupem taboru kolejowego.

Do zadań *Zespołu* należy także ocena stanu przygotowania portów lotniczych oraz przedsiębiorstw osobowych przewoźników kolejowych. Obowiązkiem *Zespołu* jest formułowanie rekomendacji dla Ministra Infrastruktury, dotyczących działań w resorcie, związanych z przygotowaniem EURO 2012. Do dnia zakończenia kontroli, Zespół obradował dwa razy¹⁶ nie podejmując przypisanych mu obowiązków.

Ponadto Minister Infrastruktury nie zweryfikował programów rozwoju infrastruktury: lotniczej, drogowej i kolejowej, związanej z przygotowaniem do organizacji EURO 2012, z punktu widzenia możliwości wykonawczych oraz nie zapewnił skutecznego nadzoru nad podległymi jednostkami w zakresie realizacji tych programów.

W ocenie NIK istnieje ryzyko, że z około trzech tys. km planowanych dróg ekspresowych i autostrad, związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012, realizowanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad oraz oddziały GDDKiA, wykonanie około jednej trzeciej przed rozpoczęciem EURO 2012 może okazać się nierealne. Ryzyko niewykonania w planowanym terminie ww. zadań wynika w szczególności z późniejszego niż zakładano terminu wejścia w życie przepisów

¹⁵ Powołany zarządzeniem Ministra Infrastruktury nr 52 z dnia 22 sierpnia 2008 r.

¹⁶ Na posiedzeniach Zespół nie dokonał w szczególności oceny stanu przygotowania poszczególnych miast organizatorów do obsługi transportowej EURO 2012. Zespół nie dokonał oceny stanu przygotowania portów lotniczych do obsługi EURO 2012 oraz oceny stanu przygotowania przedsiębiorstw osobowych przewoźników kolejowych wchodzących w skład Grupy PKP. Należy zaznaczyć, że Zespół jak dotychczas nie sformułował rekomendacji dla Ministra Infrastruktury, dotyczących działań w resorcie, związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012.

prawnych dotyczących ochrony środowiska¹⁷ oraz trudności w pozyskiwaniu terenów pod inwestycje komunikacyjne oraz odwołań i protestów oferentów prac projektowych i budowlanych, a także z trudności z pozyskaniem wykonawców robót budowlanych i braku źródeł lub gwarancji finansowych na realizację zadań.

W PKP Polskie Linie Kolejowe SA stwierdzono opóźnienia w realizacji pięciu z 17 inwestycji dotyczących modernizacji linii kolejowych związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012. Opóźnienia wynoszą od jednego do 24 miesięcy i zostały spowodowane długotrwałymi procedurami uzgodnień środowiskowych oraz uzgodnień związanych z udzieleniem zamówień publicznych. Ponadto stwierdzono przypadki znaczącego wzrostu kosztów budowy lub modernizacji linii kolejowych, wynoszące w skontrolowanym okresie od 225 do ponad 1000%¹⁸.

Spółki celowe Skarbu Państwa

PL.2012 Spółka z o.o.

1. Spółka PL.2012 realizowała zadania powierzone przez Ministra Sportu i Turystyki, polegające m.in. na: koordynowaniu projektów dotyczących budowy lub modernizacji stadionów, opracowaniu zasad bezpieczeństwa infrastruktury stadionowej i koncepcji zabezpieczenia medycznego i ratownictwa oraz udziale w pracach legislacyjnych dotyczących przygotowań do organizacji EURO 2012, jednakże stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W Spółce PL.2012 powołano pełnomocników odpowiedzialnych za koordynowanie zadań dotyczących dziewięciu obszarów przygotowań do EURO 2012, o których mowa w zobowiązaniach i gwarancjach zawartych w ofercie złożonej do UEFA przez Polskę w 2005 r. oraz w umowie organizacyjnej w sprawie EURO 2012.

2. Stwierdzone nieprawidłowości w działalności Spółki PL.2012 dotyczyły m.in.:

- 1) nieprzedłożenia Ministrowi Sportu i Turystyki harmonogramu realizacji powierzonych zadań,

¹⁷ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227).

¹⁸ Dotyczy w kolejności połączenia Międzynarodowego Portu Lotniczego Karków Balice z Krakowem oraz Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach z miastami aglomeracji śląskiej.

- 2) naruszenia zasad określonych w przyjętym systemie raportowania i sprawozdawczości, dotyczących określania zagrożeń (ryzyk) związanych z realizacją poszczególnych przedsięwzięć,
- 3) niewywiązywania się z niektórych obowiązków określonych w kontraktach menedżerskich,
- 4) udzielania zamówień publicznych z naruszeniem zasad określonych w ustawie – Prawo zamówień publicznych,
- 5) niepowołania audytora wewnętrznego.

3. W trakcie realizacji kontraktów menedżerskich zawieranych z członkami Zarządu, wystąpiły przypadki niewypełniania ich postanowień. W dniu 6 sierpnia 2008 r. członek Zarządu objął, za wynagrodzeniem, funkcję Prezesa Zarządu Narodowego Centrum Sportu Sp. z o.o., co stanowi naruszenie § 17 kontraktu menadżerskiego.

Zgodnie z postanowieniami kontraktu w czasie trwania umowy nie można podejmować, prowadzić oraz uczestniczyć w dodatkowej działalności zarobkowej, chyba że Rada Nadzorcza wyrazi zgodę na taką działalność. Zgodę na objęcie ww. funkcji wyraził jedynie przewodniczący Rady Nadzorczej Spółki, bez podjęcia stosownej uchwały przez Radę Nadzorczą w trybie przewidzianym w art. 222 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, ze zm.).

Do czasu zakończenia kontroli w Spółce nie został określony system oceny efektywności zarządzania Spółką, na podstawie którego zgodnie z § 6 ust. 1 kontraktów menedżerskich, ma być dokonywana ocena prac członków Zarządu oraz szczegółowe zasady korzystania ze świadczeń dodatkowych przez członków Zarządu, do czego zobowiązywały postanowienia § 12 ust. 2 kontraktów menedżerskich.

4. W objętych kontrolą postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) w trzech postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, w których powołano komisje przetargowe, z naruszeniem postanowień art. 21 ust. 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych nie został określony w formie pisemnej tryb pracy oraz zakresy obowiązków poszczególnych członków komisji przetargowej,
- 2) w przypadku umowy na świadczenie usług prawnych nie dopełniono obowiązku niezwłocznego zamieszczenia ogłoszenia o udzielenie zamówienia publicznego

w Biuletynie Zamówień Publicznych, wynikającego z art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych,

- 3) w dwóch zamówieniach publicznych (w trybie licytacji elektronicznej) na dostawy materiałów biurowych oraz sprzętu komputerowego z naruszeniem art. 81 ustawy - Prawo zamówień publicznych, pomimo wyłączenia stosowania art. 38 ust. 1 i 2 ustawy, Spółka udzieliła pisemnych wyjaśnień na zapytanie złożone przez wykonawcę,
- 4) w zawiadomieniu o wyborze biura obsługi podróży służbowych, Spółka nie podała informacji o wykonawcach, którzy złożyli oferty i nie zostali wybrani. Stanowiło to naruszenie art. 92 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych, a tym samym przepisów art. 7 ust. 1 i art. 8 ww. ustawy w zakresie zachowania uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców i zapewnienia jawności postępowania,
- 5) obowiązujący w Spółce *Regulamin udzielania zamówień na usługi i dostawy* nie został dostosowany do ustawy - Prawo zamówień publicznych, po zmianach obowiązujących od dnia 24 października 2008 r.

5. Pomimo formalnego wywiązania się przez Spółkę z nałożonego w pkt 8.2. umowy zobowiązania do opracowania *systemu wewnętrznego, stałego audytu* jej działalności, w Spółce nie został zatrudniony audytor wewnętrzny. W konsekwencji założony w ww. *systemie* monitoring skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Spółki oraz zarządzanie ryzykiem nie mogło być w 2008 r. realizowane. Dodać należy, że w Spółce przeprowadzony został zewnętrzny audyt księgowy na dzień 31 lipca 2008 r., w wyniku którego Spółka opracowała plan działań określający sposób realizacji i terminy wdrożenia poszczególnych rekomendacji.

6. Pomimo zobowiązania w Umowie o powierzenie do sprawowania działań nadzorczych, Spółka nie posiada formalnych uprawnień w tym zakresie. Dlatego w ramach prac nad nowelizacją ustawy o EURO Spółka podjęła działania zmierzające do określenia jej nadzorczej roli i przyznania stosownych kompetencji. Główną formą pośredniego nadzoru Spółki nad przedsięwzięciami EURO 2012 był wynikający z Umowy przepływ informacyjny i system raportowania. W ocenie NIK brak sprecyzowanych dla Spółki kompetencji do sprawowania działań nadzorczych oraz instrumentów kontrolnych w stosunku do wszystkich podmiotów realizujących przedsięwzięcia dotyczące

przygotowania do EURO 2012 nie gwarantuje, że podmioty te wywiążą się z podjętych zobowiązań.

7. Spółka PL.2012, pomimo zatrudniania wysokiej klasy specjalistów z różnych dziedzin, zlecała szereg zadań podmiotom zewnętrznym. Na przykład:

- 1) stała miesięczna obsługa prawna kosztowała 40 tys. zł, na co w okresie 9 miesięcy 2008 r. wydatkowano 360 tys. zł (niezależnie pozyskiwano również opinie prawne od innych podmiotów),
- 2) opracowanie planu działań Spółki PL.2012 na lata 2008 – 2012 za kwotę 63.440 zł,
- 3) opracowanie budżetu Spółki PL.2012 na lata 2009 - 2012 oraz wstępnego szacunku (wizji) budżetu na lata 2010 – 2012 za kwotę 58.560 zł,
- 4) świadczenie usług doradczych w zakresie bieżących działań promocyjnych i komunikacyjnych za kwotę 36.600 zł (świadczone przez okres trzech miesięcy),
- 5) doradztwo w zakresie spraw publicznych za kwotę 51.000 zł (świadczone w okresie czterech miesięcy),
- 6) przeprowadzenie sześciu badań marketingowych i społecznych przez trzy agencje badawcze za kwotę 138.306 zł,
- 7) koordynacja i nadzór merytoryczny nad realizacją ww. badań marketingowych i społecznych za kwotę 64.050 zł.

Narodowe Centrum Sportu Spółka z o.o.

1. Narodowe Centrum Sportu Spółka z o.o. realizowała powierzone zadania, polegające na pełnieniu roli inwestora i prowadzeniu nadzoru inwestorskiego budowy Stadionu Narodowego w Warszawie, jednakże stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Zadaniem Spółki, zgodnie z umową z dnia 23 grudnia 2008 r., zawartą pomiędzy Ministrem Sportu i Turystyki oraz prezesem Spółki, jest realizacja zadań związanych z przygotowaniem i wykonaniem przedsięwzięć EURO w postaci Stadionu Narodowego w Warszawie.

Spółka przejęła od Centralnego Ośrodka Sportu i przygotowała teren oraz dokumentację niezbędną do budowy Stadionu Narodowego oraz składała Ministrowi Sportu i Turystyki kwartalne raporty z realizacji powierzonych zadań.

2. Do nieprawidłowości w działaniach Spółki NIK zalicza zbyt późne podjęcie prac dotyczących koordynacji inwestycji infrastrukturalnych w rejonie Stadionu Narodowego, co stwarza ryzyko niedotrzymania terminów realizacji inwestycji.

Spółka z chwilą podpisania umowy o powierzeniu zadań, została - zgodnie z § 3 ust. 1, poz. 5 - zobowiązana „do zawierania i nadzorowania wykonywania umów na dostawy, usługi i roboty budowlane niezbędne do przygotowania lub wykonania powierzonych Spółce przedsięwzięć EURO 2012”, tj. przejęła na siebie odpowiedzialność za prawidłowe, w tym kompleksowe i skoordynowane z innymi uczestnikami procesu inwestycyjnego, wykonanie dokumentacji projektowej dla powierzonych przedsięwzięć.

Dopiero po upływie ponad ośmiu miesięcy od utworzenia w dniu 4 października 2007 r. Spółki Narodowe Centrum Sportu, tj. w dniu 17 lipca 2008 r. odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli Urzędu m. st. Warszawy, Spółki PL.2012, PZPN, Narodowego Centrum Sportu oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki, podczas którego stwierdzono konieczność skoordynowania projektów infrastrukturalnych, funkcjonalnie powiązanych ze Stadionem Narodowym.

W ocenie NIK, zbyt późno podjęte przez Spółkę działania koordynacyjne inwestycji infrastrukturalnych w rejonie Narodowego Centrum Sportu spowodowały: nieuwzględnienie przebudowy ul. Wybrzeże Szczecińskie w zakresie rzeczowym umowy nr 3/NCS/2007 z dnia 17 grudnia 2007 r. o wykonanie dokumentacji projektowej i przetargowej dla całego stadionu, konieczność uruchomienia przez Spółkę dodatkowych procedur przetargowych w celu wyłonienia wykonawców prac projektowych i realizacji przebudowy ulicy Wybrzeże Szczecińskie oraz zabezpieczenie dodatkowych środków na ten cel.

W związku z decyzją Urzędu Miasta (pismo z dnia 17 września 2008 r. Biura Drogownictwa i Komunikacji Urzędu m. st. Warszawy) zaistniała konieczność rozszerzenia zakresu prac projektowych i włączenia do kompleksowego projektowania Stadionu Narodowego projektu ulicy Wybrzeże Szczecińskie (ulica ta z uwagi na prowadzące z niej wjazdy na Stadion, musi zostać przebudowana).

3. Niezależni eksperci UEFA w dniach 20-22 sierpnia 2008 r. dokonali kontroli zaawansowania prac inwestycyjnych dotyczących budowy na Ukrainie i w Polsce obiektów stadionowych.

W raporcie pokontrolnym pn. *Przegląd projektów stadionów nr 5* z dnia 11 września 2008 r. - w stosunku do zaawansowania prac przy budowie Stadionu Narodowego w Warszawie - w ocenie ogólnej ryzyka dokonano zamiany dotychczasowej oceny ryzyka z „bardzo wysokiego” na „wysokie”. W części 5 pn. *Wnioski* podano m.in., że: *W porównaniu ze stanem opisanym w poprzednim raporcie zgodnie z wytycznymi UEFA uczyniono wyraźne postępy. Pomimo to, nadal potrzeba wiele wysiłku, aby na czas zakończyć prace budowlane oraz wykonać wszystkie projekty przed rokiem 2012. Wyzwania stojące przed zespołami realizującymi projekty nie powinny być bagatelizowane. Jest bardzo ważne by każdy zespół zastosował właściwe rozwiązania i presję do osiągnięcia zamierzonych celów.*

Wyniki kontroli NIK potwierdzają ocenę ekspertów UEFA przedstawioną w ww. raporcie, dotyczącą oceny ryzyka i zagrożeń realizacji przedsięwzięcia. NIK zwraca uwagę, że wysoka ogólna ocena ryzyka i jej zmiana w stosunku do dotychczasowej, dokonana została przez ekspertów na podstawie oceny trzech z pięciu analizowanych przez UEFA ryzyk, możliwych do oceny na obecnym etapie prac.

W ocenie NIK, nie zostały ocenione ryzyka związane z finansowaniem budowy Stadionu Narodowego (brak szczegółowej wyceny kosztów budowy, brak końcowego raportu dotyczącego palowania). Ocena UEFA została sformułowana jedynie na podstawie analizy ryzyka związanego z planowaniem przedmiotowej inwestycji. Ponadto NIK zwraca dodatkowo uwagę na stanowisko ekspertów UEFA (zawarte we wnioskach), z którego jednoznacznie wynika, że zespoły realizujące projekty muszą we własnym zakresie (tj. bez czekania na sugestie UEFA) zastosować *właściwe rozwiązania i presję do osiągnięcia zamierzonych celów.*

4. W ocenie NIK, na obecnym etapie prac, terminowa realizacja przez Spółkę powierzonych przedsięwzięć obarczona jest dużym ryzykiem, które dotyczy następujących obszarów:

- 1) przygotowania i przeprowadzenia procedur przetargowych, związanych z wyłonieniem wykonawców usług, dostaw i robót budowlanych niezbędnych dla wykonania Stadionu

Narodowego wraz z obiektami towarzyszącymi, infrastrukturą oraz układem komunikacyjnym,

- 2) przeniesienia, poza przekazany Spółce teren, dworca autobusowego oraz targowiska,
- 3) realizacji inwestycji infrastrukturalnych funkcjonalnie połączonych ze Stadionem Narodowym, tj. budowa parkingów, terminala tramwajowego, przebudowa Dworca PKP Warszawa Stadion, zagospodarowanie terenów.

3.2. Działania miast-gospodarzy EURO 2012 oraz samorządowych spółek celowych

1. W pracach przygotowawczych w miastach-gospodarzach EURO 2012, prowadzonych przez urzędy miast i Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego oraz przez specjalnie powołane jednostki organizacyjne, stwierdzono nieprawidłowości polegające na niedopracowaniu koncepcji organizacji ruchu w miastach podczas trwania Mistrzostw.

W miastach-gospodarzach EURO 2012 powołano jednostki organizacyjne zajmujące się planowaniem, monitorowaniem, nadzorowaniem i finansowaniem zadań oraz raportowaniem i sprawozdawczością. W jednostkach tych powołano koordynatorów lokalnych, zajmujących się poszczególnymi obszarami przygotowań do organizacji EURO 2012.

- *Biuro ds. EURO 2012, działające na prawach Wydziału Urzędu, koordynuje i monitoruje proces przygotowań Miasta Krakowa do EURO 2012 oraz zapewnia obsługę organizacyjną Komitetu „Kraków EURO 2012”. Biurem kieruje Dyrektor posiadający uprawnienia do wydawania wiążących poleceń służbowych pozostałym komórkom organizacyjnym urzędu i miejskim jednostkom organizacyjnym. Struktura Biura dostosowana jest do wszystkich dziewięciu obszarów uznanych przez UEFA za strategiczne¹⁹.*
- *W Urzędzie Miasta w Gdańsku w wewnętrznej strukturze organizacyjnej wydziału - Biuro Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012 dodano: Biuro ds. Euro 2012, którym kieruje pełnomocnik Prezydenta ds. EURO 2012. Poza Biurem ds. Euro 2012, następujące jednostki organizacyjne Urzędu Miasta oraz inne osoby koordynujące obszary strategiczne związane z przygotowaniem do EURO 2012 obejmowały zakresem działania najważniejsze zagadnienia związane z przygotowaniem do organizacji EURO 2012 (niewystarczająca była obsada kadrowa w obszarach bezpieczeństwa i opieki medycznej): Lokalni koordynatorzy do spraw organizacji EURO 2012; Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska; Zarząd Dróg i Zieleni; Wydział Programów Rozwojowych w Urzędzie. Miasto utworzyło także dwie spółki do zadań związanych z przygotowaniem EURO 2012: Bieg Sp. z o.o. zajmująca się budową stadionu Arena Bałtycka oraz GIKE Sp. z o.o.²⁰*

¹⁹ Z dniem 1 października 2008 r. zlikwidowano jednostkę budżetową Zarząd Dróg i Transportu oraz zreorganizowano jednostkę budżetową pn. Krakowski Zarząd Komunalny w Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie, która realizuje inwestycję stadionową oraz inwestycje komunikacyjne w mieście, związane z EURO 2012.

²⁰ Gdańskie Inwestycje Komunalne EURO 2012 Sp. z o.o. w Gdańsku. Do czasu zakończenia kontroli Miasto nie zawarło z tą Spółką umowy powierzenia, którą przygotowywano. Spółka ta miała na celu przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć komunikacyjnych, które realizowane były dotychczas przez jednostki organizacyjne Miasta.

- *Prezydent m.st. Warszawy, w związku z przygotowaniem do EURO 2012, dokonał następujących zmian w strukturze organizacyjnej Urzędu: powołanie Pełnomocnika Prezydenta m.st. Warszawy ds. EURO 2012; powołanie Zespołu Organizacyjnego m.st. Warszawy ds. EURO 2012; powołanie Sekretariatu ds. EURO 2012; powołanie lokalnych Koordynatorów m.st. Warszawy ds. EURO 2012; Rada m.st. Warszawy utworzyła specjalną doraźną Komisję ds. Organizacji EURO 2012. W ramach 30-osobowego Zespołu na czele z Zastępcą Prezydenta powołano 10 osobowy Komitet Wykonawczy, którego zadaniem jest prowadzenie bieżącej działalności operacyjnej w ramach projektu EURO 2012. Sekretariat ds. EURO 2012 powołano w celu prowadzenia bieżącej działalności operacyjnej, monitoringu oraz koordynacji działań związanych z przygotowaniem m.st. Warszawy do EURO 2012 w oparciu o strategię przyjętą przez Zespół. Sekretariat ds. EURO 2012 zapewnia także obsługę administracyjną Zespołu i Komitetu Wykonawczego. Bardzo ważnym zadaniem Miasta jest współpraca z Narodowym Centrum Sportu. Ma ona formę utrzymywania stałych, roboczych kontaktów pomiędzy Sekretariatem EURO 2012 a Zarządem NCS. Powołano Komitet Wspierający dla inwestycji związanych z budową Stadionu Narodowego (Miasto, NCS, PL 2012, PKP), ustalono listę takich inwestycji oraz powołano grupę roboczą, która monitoruje ich realizację i zapewnia współpracę. Brakowało natomiast uregulowań określających zadania i koordynację działań dla powołanych struktur organizacyjnych, a także nie opracowano koncepcji obsługi komunikacyjnej turnieju EURO 2012 w Warszawie.*

2. W celu budowy lub modernizacji stadionów w Warszawie powołano Narodowe Centrum Sportu Spółkę z o.o., a w Gdańsku, Poznaniu i Wrocławiu - tzw. spółki stadionowe z zadaniem budowy lub modernizacji stadionów dla potrzeb EURO 2012. W Krakowie zadanie w tym zakresie powierzono Zarządowi Infrastruktury Komunalnej i Transportu Urzędu Miasta, a w Katowicach - Wydziałowi Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Zmiany terminów, w stosunku do oferty złożonej przez Polskę i Ukrainę do UEFA w 2005 r. oraz umowy organizacyjnej w sprawie EURO 2012²¹, dotyczą oddania do użytku stadionów: w Warszawie z 2010 na 2011 r., w Gdańsku z 2010 na 2011 r. oraz w Chorzowie z 2008 na 2011 r.

3. Stwierdzone nieprawidłowości w działalności ww. jednostek dotyczyły niedopracowania koncepcji organizacji ruchu w miastach podczas trwania EURO 2012.

W przypadku Gdańska i Warszawy brak było uzgodnionych planów wykorzystania stadionów po zakończeniu EURO 2012, co może wiązać się z problemem zapewnienia pokrycia kosztów utrzymania tych obiektów po 2012 r.

4. Z ustaleń kontroli wynika, że nie było całościowego w skali kraju szacunku przewidywanych kosztów przygotowania i przeprowadzenia EURO 2012, ani też prognoz kosztów, ich rodzajów, źródeł finansowania oraz możliwego ich wzrostu. Nie było całościowego harmonogramu wydatków, zabezpieczenia przychodów, w szczególności obciążenia sektora finansów publicznych.

Z wyjaśnień dyrektor Departamentu Ekonomiczno-Finansowego MSiT wynikało m.in., że: *„Nie jest określona kwota łącznych kosztów przedsięwzięcia i ze względu na udział wielu podmiotów biorących udział w realizacji przedsięwzięcia wydaje się niemożliwym określenie choćby bardzo przybliżone takiego kosztu. Budowa stadionów zgodnie z danymi z programu wieloletniego w dniu dzisiejszym jest szacowana na kwotę 3.476.186 tys. zł (w tym 1.752.900 tys. zł ze środków budżetu państwa), w tym nie są podane wartości nakładów poniesionych przez Miasta. Łączny koszt (w przybliżeniu) funkcjonowania dwóch spółek powołanych przez Ministerstwo może wynieść ok. 299 mln zł. Jest to koszt szacunkowy.”*

W ustanowionym przez Radę Ministrów w dniu 24 czerwca 2008 r. programie wieloletnim ustalono m.in., że kwota 1.752.900 tys. zł z budżetu państwa przeznaczona będzie na budowę: Narodowego Centrum Sportu w Warszawie, w kwocie 1.220.000 tys. zł (inwestycja finansowana w całości ze środków budżetu państwa), stadionu przy ul. Drzymały we Wrocławiu – w kwocie 110.000 tys. zł, stadionu „Arena Bałtycka” w Gdańsku – 144.000 tys. zł, a także rozbudowę: Stadionu Miejskiego w Poznaniu – w kwocie 88.500 tys. zł, Stadionu „WISŁA” w Krakowie – 80.400 tys. zł, Stadionu Śląskiego w Chorzowie (przebudowa) – w kwocie 110.000 tys. zł (inwestycje dofinansowane).

5. W dniu 21 sierpnia 2008 r. zostały podpisane cztery porozumienia o zapewnieniu dofinansowania inwestycji stadionowych między Ministrem Sportu i Turystyki a prezydentami miast: Gdańska, Krakowa, Poznania i Wrocławia, w których Minister udzielił zapewnienia, że na finansowanie budowy stadionów w ustawie budżetowej na rok 2009 zostanie określony limit wydatków w wysokości: dla Wrocławia i Gdańska – po 25.000 tys. zł, dla Poznania i Krakowa – po 15.000 tys. zł. W porozumieniu stwierdzono m.in., że „decyzja” nie zawiera harmonogramu dofinansowania, ponieważ zapewnienie finansowania dotyczy tylko jednego roku budżetowego.

Nie zawarto porozumienia z Marszałkiem Województwa Śląskiego (planowana kwota dofinansowania 110.000 tys. zł). Z wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli w Ministerstwie Sportu i Turystyki przez Dyrektora Biura ds. EURO 2012 wynikało, że: *„Marszałek [...] przewidział wydatkowanie całej kwoty środków z budżetu państwa*

²¹ W umowie w sprawie organizacji EURO 2012 zawarte jest zapewnienie strony polskiej o gotowości stadionów co najmniej na dwa lata przed pierwszym meczem Mistrzostw.

właśnie na 2010 rok.”. „Porozumienia [...] zostały zawarte na 2009 r. z uwagi na fakt, iż w projekcie ustawy budżetowej na 2009 r. w dziale rezerwy celowe cz. 83 została zapisana kwota 500.000 tys. zł na realizację WPI²², co przy zapotrzebowaniu na środki ze strony spółki NCS na kwotę 420.000 tys. złotych niezbędnych na zapewnienie ciągłości realizacji inwestycji Stadionu Narodowego pozostawiało kwotę 80.000 tys. złotych do dyspozycji dla pozostałych miast. W uzgodnieniach roboczych miasta zostały poproszone o rozłożenie ciężaru dofinansowania ze środków pochodzących z budżetu państwa na 2010 r. W chwili podpisywania porozumień miasta były na etapie oszacowywania kosztów inwestycji oraz doprecyzowania harmonogramów prac inwestycyjnych zgodnie z wymogami UEFA, co przyniosło zmiany w harmonogramie prac na Stadionie Śląskim w Chorzowie, który w chwili obecnej przewidywany jest do oddania w połowie 2011 r., a tym samym pociąga prawdopodobnie za sobą zmianę harmonogramu finansowania inwestycji. Porozumienia z miastami na wysokość dofinansowania w 2010 r. zostaną podpisane w I połowie 2009 r.”

6. Ustalenia kontroli wskazują, że na kwotę dotyczącą kosztów budowy stadionów wymienioną w programie wieloletnim składają się wstępne kwoty oparte na ogólnych szacunkach, wynikających z kosztów realizacji podobnych przedsięwzięć w Europie.

Faktyczna wartość zadania wynikać będzie z umowy na wykonanie inwestycji. Po rozstrzygnięciu przetargu na wykonawcę stadionu inwestor (Miasto) powinno sporządzić korektę budżetu w tym zakresie. Na obecnym etapie przewidywania w tym zakresie są następujące:

- W umowie Gminy Wrocław ze Spółką „Wrocław 2012” określono wartość środków na budowę stadionu w kwocie 521,1 mln zł; w budżecie Miasta w 2008 r. określono wydatki na ten cel łącznie z wynagrodzeniem Spółki „Wrocław 2012” na kwotę 544,84 mln zł, a w projekcie budżetu na 2009 r. zaplanowano 569,84 mln zł. Tymczasem najwyższa kwota w otwartych w grudniu 2008 r. ofertach na budowę stadionu wyniosła 729,7 mln zł.
- W umowie powierzenia, zawartej pomiędzy Gminą Gdańsk a Spółką BIEG 2012 Sp. z o.o. oszacowano koszt realizacji Projektu Arena Bałtycka na kwotę 646,38 mln zł (łącznie z VAT), a koszty zarządzania Projektem, będące zarazem łącznym wynagrodzeniem Spółki, zostały określone na kwotę 25,62 mln zł. W trakcie kontroli Prezes Spółki wyjaśnił, iż w jego opinii kwota 672 mln zł nie jest wystarczająca do zrealizowania Projektu i szacuje potrzeby inwestycyjne związane z Projektem na kwotę ok. 830 mln zł netto (bez VAT). Z ustaleń w kontroli UM Gdańsk wynikało, że w Planie Inwestycyjnym Miasta na lata 2009-2013, ustalonym uchwałą Rady Miasta Gdańska z dnia 27 listopada 2008 r., który jest podstawą opracowania limitów wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne do budżetu na 2009 r., na zadanie pn. Przygotowanie terenu i budowę Stadionu Arena Bałtycka przeznaczono łącznie 866 mln zł. Aktualizacja kosztów realizacji zadania nastąpiła po sporządzeniu projektu budowlanego i uwzględnieniu kosztów obsługi obligacji. Na dzień zakończenia kontroli Miasto nie posiadało

²² WPI – wieloletni program inwestycyjny.

zabezpieczenia finansowego na realizację całego przedsięwzięcia (Miasto zamierzało pozyskać brakującą kwotę poprzez emisję obligacji bądź zaciągnięcie kredytu).

- *Szacunkowa wartość zadania zadaszania Stadionu Śląskiego, budowy parkingów, infrastruktury komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej obiektu w 2007 r. została określona na poziomie 250 mln zł, w tym zadaszanie widowni i likwidacja wieży – 168 mln zł, parkingi i infrastruktura komunikacyjna – 40 mln zł, infrastruktura techniczna – 42 mln zł. Rozszerzenie zadania o przebudowę trybuny zachodniej wiązało się ze zwiększeniem kosztów do 360 mln zł.*

Dotychczasowy wzrost kosztów budowy stadionów obciąża budżety samorządowe, co może mieć wpływ na ograniczenie wydatków planowanych na inne zadania dotyczące przygotowań do EURO 2012 lub zmiany harmonogramów ich finansowania, w związku z dostępnością środków finansowych.

7. Szacowane wstępnie w wielu obszarach przygotowań do EURO 2012 koszty zadań już na etapie obecnej kontroli okazywały się zaniżone. W niektórych kluczowych dla przygotowań zadaniach komunikacyjnych nie określono dotychczas źródeł finansowania zabezpieczających w pełni ich realizację lub nie było gwarancji finansowania całości zadań. Na przykład wymienione w pkt 3.6. inwestycje kolejowe:

- *Modernizacja linii średnicowej w układzie dalekobieżnym (linia nr 1 i 2) i układzie podmiejskim (linia nr 447 i 448) na odcinku Warszawa Wschodnia – Warszawa Zachodnia łącznie ze stacjami oraz przystankami i tunelem średnicowym w układzie dalekobieżnym.*
- *Budowa połączenia kolejowego MPL „Katowice” w Pyrzowicach z miastami aglomeracji górnośląskiej, odcinek Katowice – Pyrzowice.*

3.3. Budowa lub modernizacja stadionów

1. Z *Master Planu* sporządzonego przez Spółkę PL.2012 wynika, że z sześciu projektów stadionowych związanych z organizacją EURO 2012: dwa dotyczące rozbudowy istniejących stadionów (w Krakowie i Poznaniu) zostaną zakończone w II kwartale 2010 r., dwa dotyczące budowy nowych stadionów (w Gdańsku i Wrocławiu) w IV kwartale 2010 r. i dwa dotyczące budowy Stadionu Narodowego w Warszawie oraz modernizacji Stadionu Śląskiego w Chorzowie w II kwartale 2011 r.²³

²³ W dokumentacji ofertowej określono wcześniejsze daty dostępności stadionów: Stadion w Warszawie miał być gotowy do użytku 31 maja 2010 r., stadion we Wrocławiu w czerwcu 2010 r., stadion w Gdańsku - 31 maja 2010 r., w Krakowie - w czerwcu 2010 r., w Chorzowie – w listopadzie 2008 r., stadion w Poznaniu – w 2010 r. W świetle wyjaśnienia dyrektora Biura ds. Euro 2012 MST: „*Terminy realizacji inwestycji stadionowych były przedstawiane przez miasta-gospodarzy na odpowiednich drukach wg wzoru przedłożonego przez UEFA i przesyłane via PZPN do UEFA [...]. UEFA konsultowała wszystkie aspekty w taki sposób, aby uzyskać jak najbardziej realny termin ukończenia inwestycji [...]. Od momentu podpisania w dniu 20 lutego 2008 r. umowy o powierzeniu przedsięwzięć Euro 2012, a tym samym rozpoczęciu działalności rzeczywistej przez spółkę celową powołaną na mocy ustawy [...] przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw [...] w dokumentach zarówno miast, jak i UEFA, pojawiają się*

2. Realizacja zadań związanych z budową lub modernizacją stadionów do czasu zakończenia kontroli przedstawiała się następująco:

Budowa Stadionu Narodowego w Warszawie

Plan do końca 2008 r. zakładał: przeprowadzenie przetargu, podpisanie umowy i częściowe wykonanie palowania i wzmocnienia terenu (I etap), a także rozpoczęcie przetargu na głównego wykonawcę i zakończenie projektu stadionu łącznie z projektami szczegółowymi.

W tym zakresie uzyskano decyzje o warunkach zabudowy i o środowiskowych uwarunkowaniach oraz pozwolenia na budowę, a także zgodę na realizację przedsięwzięcia, wykonano projekt budowlany oraz zawarto umowę z firmą Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych „POL - AQUA” S.A., a także ogłoszono zamówienie publiczne dla II etapu. Ponadto wykonawcy (konsorcjum JSK Architekci Spółka z o.o.) przekazali projekt stadionu Spółce Narodowe Centrum Sportu.

W związku z budową Stadionu Narodowego w Warszawie potencjalne ryzyka dotyczą:

- 1) możliwości wystąpienia opóźnienia (w przypadku składania przez oferentów na każdym etapie w prowadzonym postępowaniu w trybie przetargu ograniczonego ustawy - Prawo zamówień publicznych zastrzeżeń i ewentualne powtórzenie procedury przetargowej) w zawarciu umowy z wykonawcą budowy stadionu wielofunkcyjnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Wg harmonogramu podpisanie kontraktu z wykonawcą powinno nastąpić do dnia 7 kwietnia 2009 r.,
- 2) nierozwiązania sprawy kupców (jeden z priorytetów koniecznych do wykonania na EURO 2012 - przeniesienie targowiska na ul. Marywilską) prowadzących działalność handlową na błoniach wokół budowanego Stadionu Narodowego. Ostateczny termin realizacji zadania – § 5 ust. 1 umowy – z uwzględnieniem zdarzeń nadzwyczajnych do dnia 31 grudnia 2008 r. Inwestycje infrastrukturalne konieczne do wykonania na EURO 2012 na terenach przylegających do budowanego Stadionu - zawarte w notatce ze spotkania z dnia 17 lipca 2008 r. dot. przygotowania infrastrukturalnego Warszawy i obszar zarządzania NCS – na których prowadzona jest przez kupców działalność

wyłącznie harmonogramy rzeczywiste, tj. odzwierciedlające realne plany czasowe prowadzenia inwestycji stanowiące dzisiaj podstawę dla master planu stadionowego.”

handlowa to: budowa parkingów w bliskim sąsiedztwie stadionu zgodnie z wytycznymi UEFA, przebudowa ul. Zielenieckiej oraz budowa terminala tramwajowego, przebudowa Dworca PKP Warszawa Stadion oraz połączenie ze Stacją Metra, zagospodarowanie terenów NCS – obiektów zrealizowanych do 2012.

Modernizacja Stadionu Śląskiego w Chorzowie

Plan na 2008 r. zakładał wykonanie zadania widowni Stadionu oraz opracowanie koncepcji architektonicznej i koncepcji planu ogólnego. W wykonaniu zadań projekt budowlany odebrano.

Budowa Stadionu w Gdańsku (Arena Bałtycka)

Założono do końca 2008 r. złożenie wniosku o wydanie decyzji pozwolenia na budowę oraz zakończenie I etapu projektu wykonawczego na prace ziemne i zakończenie II etapu projektu wykonawczego na stadion. Uzyskano wymagane decyzje oraz zawarto umowę na I etap budowy Stadionu przez Firmę Wazkoz (rozpoczęcie prac 15 grudnia 2008 r.).

Spółka stadionowa w Gdańsku 2012 zidentyfikowała 2 ryzyka związane ze specyfiką ustawy *Prawo zamówień publicznych* oraz z sytuacją ekonomiczną w sektorze budownictwa, tj.:

- 1) możliwości protestów i odwołań na każdym etapie przetargów publicznych. Prezes Spółki wyjaśnił w trakcie kontroli, iż wprowadzie ewentualne protesty i odwołania mogą przyczynić się do opóźnień w poszczególnych etapach realizacji Projektu, to jednak powyższe ryzyko zostało zminimalizowane poprzez przyjęcie podziału prac na dwa zasadnicze etapy, czyli na wykonanie robót ziemnych i melioracyjnych oraz na budowę stadionu, a dodatkowo poprzez zastosowanie procedury przetargu ograniczonego, gdzie ewentualne protesty mogą nastąpić w trakcie pierwszego etapu, kiedy wykonawcy składają wnioski wraz z dokumentami o spełnieniu wymagań formalnych; w drugim etapie, gdy wykonawcy składają ostateczną ofertę (głównie cenową) ryzyko protestów jest znacznie mniejsze,
- 2) ewentualny wzrost zakładanego budżetu na budowę Stadionu: Prezes wyjaśnił, iż w jego opinii kwota 672 mln zł nie jest wystarczająca do zrealizowania Projektu i szacuje potrzeby inwestycyjne związane z Projektem na kwotę ok. 830 mln zł netto (bez VAT). Prezes założył, że podczas prac nad budżetem Miasta Gdańska na 2009 r. zostanie urealniona kwota przeznaczona na Projekt w WPI.

Modernizacja Stadionu Wisły w Krakowie

Do końca 2008 r. planowano zakończenie prac przy rozbiórce trybuny wschodniej, zakończenie procedur przetargowych na budowę trybuny wschodniej oraz rozbiórkę i budowę trybuny zachodniej oraz podpisanie umów na realizację tych inwestycji.

Zamówienie publiczne na realizację trybuny wschodniej, rozbiórkę trybuny zachodniej, rozbiórkę masztów oświetleniowych, ściankę szczelinową trybuny zachodniej otrzymał Polimer-Mostostal S.A. Nastąpiło podpisanie umowy i rozpoczęcie prac. Udzielono zamówienia publicznego na realizację trybuny zachodniej, obniżenie płyty boiska, wyposażenia trybuny północnej, infrastrukturę zewnętrzną, zagospodarowanie terenu; podpisano umowy i rozpoczęto prace.

Modernizacja Stadionu Lecha w Poznaniu

W 2008 r. planowano ogłoszenie i rozstrzygnięcie przetargu na budowę I i III trybuny wraz z zadaniem nad trzema (I, II, III) trybunami. Przetarg wygrało konsorcjum siedmiu firm, których liderem jest Hydrobudowa Polska S.A.

W trakcie kontroli dokonano oględzin nowo wybudowanych IV trybuny wraz z zadaniem i II trybuny (w miejsce poprzedniej ziemnej). W toku oględzin Stadionu, NIK stwierdziła jednocześnie samowolną zmianę sposobu użytkowania części trybuny IV oraz szereg nieprawidłowości dotyczących bezpieczeństwa użytkowania i stanu technicznego nowo wybudowanych trybun II i IV Stadionu, m.in. w ciągu komunikacyjnym na poziomie +15,50 IV trybuny - pomiędzy górną powierzchnią stropu a dachem – bez uprzedniego zgłoszenia właściwemu organowi zamiaru zmiany sposobu użytkowania tej części IV trybuny, co stanowiło naruszenie postanowień art. 71 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, ze zm.), wybudowano 2 obiekty o wielotonowym ciężarze (ok. 40 t): „punkt dowodzenia” (umiejscowiony w wykonanych w tym celu pomieszczeniach, w tym m.in. dla urządzeń monitoringu i celów socjalno-gospodarczych) i „punkt mediów” (umiejscowiony na wykonanej dla tych celów trybunie). Obiekty te posadowione zostały na platformach stalowych i konstrukcji stalowej zamontowanej na posadzce, w ww. posadzce III poziomu IV trybuny powstały samoistne pęknięcia (są ślady dokonywanych już napraw). Pęknięcia te przebiegają częściowo w miejscach zamontowanej na tej posadzce konstrukcji stalowej dachu i - zdaniem NIK - budzi to uwagi co do stanu bezpieczeństwa tej części obiektu.

Ponadto krawędzie stopni schodów na klatkach II i IV trybuny nie zostały wyróżnione kolorem kontrastującym z kolorem posadzki, pomimo że było to wymagane na mocy postanowień § 71 ust. 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych... (Dz. U. Nr 75, poz. 690, ze zm.), a ponadto biegów tych klatek o szerokości ponad 4 m, nie wyposażono w dodatkową balustradę pośrednią, o której mowa w § 296 ust. 4 ww. rozporządzenia. Balustrady takiej nie posiadają także 36-stopniowe biegi schodów wykonanych na widowni IV trybuny stadionu. Natomiast schody wykonane na widowni II trybuny stadionu i 48-stopniowe biegi schodów wykonanych na koronie IV trybuny z poziomu 0,00 na poziom + 6,60, nie posiadają żadnego zabezpieczenia osób przed upadkiem z wysokości.

Budowa Stadionu Miejskiego we Wrocławiu

Do końca 2008 r. planowano rozpoczęcie prac przygotowawczych, uzyskanie pozwolenia na budowę oraz rozpoczęcie przetargu na generalnego wykonawcę. Decyzją z dnia 19 września 2008 r. – wojewoda dolnośląski zatwierdził projekt budowlany i udzielił Spółce Wrocław 2012 pozwolenie na budowę przedsięwzięcia EURO 2012 dla inwestycji obejmującej budowę wielofunkcyjnego Stadionu Miejskiego wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu, przewidzianej do realizacji przy ulicy Michała Drzymały we Wrocławiu (kwartał ulic Michała Drzymały, Królewieckiej i Lotniczej)

W dniu 19 grudnia 2008 r. nastąpiło otwarcie ofert na Generalnego Wykonawcę Stadionu, gdzie określono następujące kryteria: 70% punktów za najniższą cenę, 20% - za termin wykonania, 10% za okres udzielonych gwarancji. Złożono następujące oferty:

- 1) J&P Avax: cena - 729,7 mln zł, termin wykonania od podpisania umowy – 21 miesięcy, gwarancje na dach i elewacje - 25 lat, gwarancja na pozostałe roboty budowlane - 10 lat, gwarancja na maszyny i urządzenia - trzy lata,
- 2) Max Boegl: cena – 755 mln zł, termin wykonania - 24 miesiące, gwarancja na dach i elewacje - 15 lat, gwarancja na pozostałe roboty budowlane - 10 lat, gwarancja na maszyny i urządzenia - trzy lata,
- 3) Alpine Bau: cena - 936 mln zł, termin wykonania - 23 miesiące, gwarancja na dach i elewacje - 25 lat, gwarancja na pozostałe roboty budowlane - 10 lat, gwarancja na maszyny i urządzenia - trzy lata.

3. Z ustaleń kontroli wynika, że na obecnym etapie nie ma opóźnień w przyjętych harmonogramach budowy lub modernizacji stadionów. Decydujący dla oceny terminowego zakończenia tych zadań będzie 2009 r., w którym rozstrzygną się najważniejsze przetargi i rozpoczną główne prace wykonawcze.

4. Część projektowanych obiektów sportowych (stadiony i obiekty towarzyszące)²⁴ nie ma uzgodnionych planów ich wykorzystania po zakończeniu EURO 2012, co wiąże się z możliwością zapewnienia pokrycia kosztów operacyjnych po 2012 roku. Na przykład:

- *Miasto Gdańsk nie posiadało jeszcze zakresu wykorzystania Stadionu Arena Bałtycka po EURO 2012. Dwóm firmom doradczym zlecono przygotowanie m.in. planu operacyjnego stadionu, koncepcji oferty stadionu, planu marketingowego pod kątem przyszłej jego eksploatacji, a w BIEG Sp. z o.o. powołano zespół, który przygotowuje strategię operacyjną stadionu po EURO 2012.*
- *Niepodejmowanie w fazie przygotowawczej problemów związanych z funkcjonowaniem obiektów NCS po zakończeniu turnieju EURO 2012, niezależni eksperci UEFA w raporcie pokontrolnym „Przegląd projektów stadionów, nr 5” z dnia 11 września 2008 r. w stosunku do zaawansowania prac przy budowie Stadionu Narodowego w Warszawie, ocenili w następujących słowach: „Wydaje się, iż bardzo mało uwagi poświęca się działalności stadionów po ukończeniu ich budowy. Plany operacyjne i plany zarządzania muszą powstać dla tych stadionów, które są nadal w fazie budowy.”*

3.4. Przygotowanie centrów pobytowych dla drużyn piłkarskich i hoteli dla potrzeb UEFA

W związku z organizacją EURO 2012 w Polsce i na Ukrainie kraje gospodarze są zobowiązane do zapewnienia centrów pobytowych dla drużyn piłkarskich oraz bazy hotelowej dla gości UEFA oraz dla kibiców.

Centra pobytowe dla drużyn piłkarskich

1. Polska, jako współorganizator EURO 2012, podejmując 8 drużyn reprezentacji narodowych, zobowiązana jest do przedstawienia co najmniej 16 propozycji potencjalnych baz pobytowych i treningowych. Centra pobytowo-treningowe muszą spełniać warunki określone w wymogach UEFA, związane przede wszystkim ze standardem hoteli i odległością od lotnisk i baz treningowych²⁵. Z uwagi na zalecenia UEFA²⁶ zespół złożony

²⁴ Dotyczy to stadionów w Gdańsku i Warszawie (Stadion Narodowy). W pozostałych miastach objętych kontrolą zostały opracowane biznes plany w zakresie wykorzystania stadionów po EURO 2012 i związane z tym plany finansowania utrzymania obiektu.

²⁵ Wymagania, które muszą spełniać centra pobytowo-treningowe są następujące: hotele pobytowe o standardzie 5, 4+ ***** (możliwe jest przedstawienie kilku hoteli o standardzie 4*****), w odległości do 20 minut jazdy od hotelu baza treningowa o standardach ustanowionych przez UEFA, maksymalnie 1 godzina jazdy autokarem od hotelu pobytowego do lotniska zdolnego obsługiwać 100 osobowe samoloty, co najmniej 60 pokoi w hotelu pobytowym w podziale na: 50 pokoi dwuosobowych, 5 apartamentów o kategorii „junior suite” oraz 5 apartamentów o podwyższonym standardzie.

²⁶ Zawarte w aneksie nr 2 do raportu z dnia 18 kwietnia 2008 r.

z przedstawicieli Ministerstwa Sportu i Turystyki, Spółki PL.2012 i PZPN wykluczył z listy centrów pobytowych wszelkie centra zgłoszone przez miasta-gospodarzy EURO 2012 oraz miasta, których hotele mogą zostać użyte przez UEFA dla gości zaproszonych przez Federację.

2. Lista 44 centrów pobytowo-treningowych wyłonionych w wyniku weryfikacji przeprowadzonej przez *Zespół* została przedstawiona 27 czerwca 2008 r. Ministrowi Sportu i Turystyki oraz Prezesowi PZPN. Wyłonione centra mają największe szanse na ostateczną rekomendację dla reprezentacji narodowych – uczestników EURO 2012. Jednak z uwagi na wiele elementów wymagających podniesienia jakości (modernizacja infrastruktury sportowej, standardu hotelu) wymagają sprawnej kontroli ze strony Spółki PL.2012 wraz z PZPN.

3. Propozycje centrów pobytowo-treningowych powinny być przygotowane w połowie 2010 r., z których UEFA wybierze 16 centrów i zaproponuje ekipom narodowym uczestniczącym w turnieju EURO 2012. Reprezentacje narodowe mają swobodę własnego wyboru zakwaterowania i infrastruktury treningowej.

Hotele dla gości UEFA (VIP) i kibiców

1. Wymogi UEFA wobec hoteli są zróżnicowane w zależności od rodzaju gości:

- 1) dla gości VIP (głowy państw, premierzy, ministrowie), gości korporacyjnych (prezesi, menadżerowie), oficjeli federacji piłkarskich, UEFA oczekuje hoteli najwyższej klasy (5, 4+ *****),
- 2) hotele 4***** mogą być przeznaczone dla delegacji rządowych niższego szczebla, federacji piłkarskich oraz sponsorów,
- 3) hotele 3*** będą zaoferowane ekipom technicznym, ekipom telewizyjnym i radiowym, innym mediom,
- 4) zakwaterowanie alternatywne – obiekty bez kategoryzacji, apartamenty, akademiki, schroniska, kwatery prywatne – traktowane jako uzupełnienie bazy hotelowej dla kibiców.

2. UEFA szacuje liczbę potrzebnych pokoi hotelowych na podstawie swoich wcześniejszych doświadczeń podczas EURO 2008. Zapotrzebowanie jest określone procentowo w stosunku do liczby miejsc na stadionie w mieście-gospodarzu EURO 2012

(5***** - ok. 4,8%, 4***** - około 3%, przy czym w Warszawie ok. 7,5% z uwagi na mecz otwarcia).

W związku z tym, że w trakcie EURO 2012 hotele mogą wynajmować pokoje także swoim stałym gościom, którzy nie przebywają na EURO 2012, UEFA przyjmuje, że hotele przeznaczą 65% swoich pokoi dostępnych dla potrzeb gości mistrzostw.

3. Należy zwrócić uwagę, że z uwagi na brak wystarczającej liczby hoteli wysokiej klasy w miastach-gospodarzach EURO 2012 - UEFA dwukrotnie poszerzała odległość, w jakiej może znajdować się hotel (najpierw 20 km od stadionu, obecnie dwie godziny jazdy). Oznacza to, że promień oddziaływania biznesowego EURO 2012 na branżę hotelarską może wynosić około 100-180 km od miast-gospodarzy EURO 2012.

4. UEFA w raporcie dotyczącym bazy hotelowej z dnia 27 czerwca 2008 r. zaznacza, że działalność hotelarska jest w 100% determinowana oceną opłacalności biznesowej dokonywanej przez inwestorów i że nie należy się spodziewać inwestycji realizowanych wyłącznie dla potrzeb EURO 2012. Hotele powstaną tam, gdzie będą gwarantowały inwestorom właściwy poziom zwrotu z kapitału.

Rolą miast-gospodarzy EURO 2012 jest stwarzanie optymalnych możliwości inwestycyjnych polegających na przygotowaniu gruntów miejskich (działek) pod przetargi hotelowe, upraszczanie procedur związanych z pozwoleniami na budowę, lobbowanie wśród inwestorów.

5. Według raportu UEFA z września 2008 r. *„Zasadniczo dostępność proponowanego zakwaterowania wzrosła co jest wynikiem budowy hoteli, uwzględnienia użycia mniejszych hoteli oraz włączenia miejsc zakwaterowania odległych o dwie godziny drogi samochodem. Jeśli przewidywane plany zostaną zrealizowane w trzech miastach (Chorzowie, Poznaniu i Wrocławiu) braknie hoteli pięciogwiazdkowych, będą one mogły zostać zastąpione przez hotele czterogwiazdkowe których istnieje naddatek. Przewiduje się, iż naddatek hoteli 4 gwiazdkowych będzie większy niż hoteli trzygwiazdkowych.*

Poznań i Chorzów pokryją braki hoteli pięcio i czterogwiazdkowych korzystając ze „wsparcia” ze strony innych miast-gospodarzy EURO 2012 odległych o dwie godziny jazdy samochodem. Nie jest jednak wskazane w przypadku grup docelowych takich jak media, dziennikarze, operatorzy umieszczanie miejsca zakwaterowania tak daleko. Ponadto w harmonogramie meczy musi zostać uwzględnione iż w „sparowanych” miastach mecze nie mogą odbywać się tego samego dnia”.

6. Z ustaleń kontroli przeprowadzonej w Spółce PL.2012 wynika, że wstępny podział hoteli wg kategorii klientów został dokonany przez miasta-gospodarzy EURO 2012 w przesłanym przez UEFA formularzu.

Ostateczny podział hoteli wg kategorii klientów zostanie dokonany przez UEFA podczas kolejnych wizyt w miastach-gospodarzach EURO 2012. Spółka PL.2012 zaplanowała przeprowadzenie do końca 2009 r. wspólnie z ekspertem UEFA wizyty w około 300 hotelach (liczba 300 hoteli wynika ze średniej 50 hoteli wskazanej przez miasta-gospodarzy EURO 2012).

Dodatkowo w celu uzyskania wiedzy na temat jakości, standardu i usług oferowanych przez hotele wyznaczone do obsługi gości Mistrzostw Spółka opracowała tzw. formatki hotelowe, w których umieszczono dane dot. standardu i wyposażenia hoteli. Dane zawarte w formatkach będą wykorzystywane przez UEFA oraz agencję wyznaczoną przez UEFA do procesu rezerwacyjnego hoteli.

3.5. Bezpieczeństwo na stadionach oraz porządek publiczny i zabezpieczenie medyczne

Bezpieczeństwo i porządek publiczny

1. Do zakresu zadań koordynatora krajowego ds. bezpieczeństwa w Spółce PL.2012 należy: koordynacja, planowanie i monitoring przedsięwzięć dotyczących opracowania koncepcji bezpieczeństwa EURO 2012 w oparciu o przepisy prawa obowiązujące w Polsce (zgodnie z wymogami UEFA), wdrożenie kompleksowego programu bezpieczeństwa i procedur oraz opracowania i wdrożenia ujednoczonych systemów edukacyjno-szkoleniowych, w zakresie służb porządkowych, stewardingu, wolontariatu, szkolenia kibiców i ambasadory kibiców.

2. Z ustaleń kontroli w Spółce PL.2012 wynikało, że do czasu zakończenia kontroli zrealizowano m.in. następujące zadania dotyczące bezpieczeństwa:

1) utworzono strukturę organizacyjną obszaru bezpieczeństwa obejmującą PL.2012 jako podmiot koordynujący i zarządzający, PZPN i Rząd RP (z zaznaczeniem szczególnej pozycji MSWiA) jako podmioty biorące udział w wymianie informacji z zakresu bezpieczeństwa oraz miasta-gospodarze EURO 2012 (reprezentowani przez koordynatorów ds. bezpieczeństwa) jako podmioty odpowiedzialne za implementację przyjętych rozwiązań,

- 2) opracowano ogólną koncepcję bezpieczeństwa obejmującą w sposób ramowy zagadnienia związane m.in. z problematyką: bezpieczeństwa i porządku wokół stadionów (wraz ze związanymi z tymi zagadnieniami regulacjami prawnymi), zagwarantowanie bezpieczeństwa w obszarach publicznych, zagwarantowanie bezpieczeństwa i ochrony na stadionach i w strefach bezpieczeństwa, systemu biletowania, systemu akredytacji, stewardingu, prywatnych służb porządkowych, bezpieczeństwa w dniu meczu drużyn przebywających w hotelach, centrach pobytowych i na boiskach treningowych, projektów dotyczących kibiców oraz programu wsparcia gości,
 - 3) opracowano kwestionariusz „Infrastruktura stadionowa UEFA EURO 2012” (ankieta stadionowa) do wypełnienia przez koordynatorów ds. bezpieczeństwa w miastach-gospodarzach EURO 2012). Celem opracowania kwestionariusza jest m.in. partycypacyjne zarządzanie projektem bezpieczeństwa infrastruktury stadionowej, zintegrowane podejście do bezpieczeństwa stadionowego komitetów organizacyjnych miast-gospodarzy EURO 2012, monitorowanie postępu prac oraz zapewnienie rzeczywistej oceny zaawansowania i implementacji zaplanowanych rozwiązań (oraz czas na analizy i weryfikacje); opracowano ogólne koncepcje: stewardingu i służb porządkowych, wolontariatu oraz Fan-coachingu podczas EURO 2012,
 - 4) opracowano projekt siatki zadań i odpowiedzialności w programie bezpieczeństwa EURO 2012 określający zadania, których wykonanie jest niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa podczas EURO 2012. Siatka zadań obejmuje zarówno podmioty krajowe (MSWiA, Spółka PL.2012, PZPN, miasta-gospodarze EURO 2012) oraz podmioty zagraniczne (Ukraina i UEFA). Z siatką zadań ściśle jest powiązany harmonogram przedsięwzięć opracowany w PL.2012, który w momencie zatwierdzenia siatki zadań i odpowiedzialności (przez podmioty zaangażowane w jej realizację) stanie się dokumentem obligującym te podmioty do przestrzegania wyznaczonych terminów,
 - 5) do dnia 11 grudnia 2008 r. odbyło się jedno merytoryczne spotkanie ze stroną ukraińską dotyczące obszaru bezpieczeństwa na EURO 2012 (podczas wizyty Premiera RP w Kijowie 19 września 2008 r.).
3. W okresie poprzedzającym wyjazd do Kijowa, odbyły się spotkania: polskiej części dwóch grup roboczych ds. koordynacji bezpieczeństwa i grupy roboczej ds. współpracy

przygranicznej i celnej (w dniu 12 września 2008 r.) oraz polskiej części polsko-ukraińskiej grupy ds. współpracy z Ukrainą w dziedzinie wymiany młodzieży i wolontariatu w związku z organizacją EURO 2012 (w dniu 16 września 2008 r.). Spotkania te miały charakter organizacyjny i dotyczyły wypracowania trybu pracy obu grup.

W dniach 27-28 października 2008 r. zorganizowano (wraz z MSWiA) międzynarodową konferencję pn. „Bezpieczeństwo EURO 2012”, której tematem była wymiana doświadczeń w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w organizacji wielkich imprez sportowych w Belgii i Holandii, Portugalii, Niemczech, Austrii i Szwajcarii.

Zabezpieczenie medyczne

1. Do zakresu zadań koordynatora krajowego ds. opieki medycznej w Spółce PL.2012 należy: przygotowanie merytoryczne, prezentacja, testowanie, weryfikacja i implementacja działań obejmujących zakresem opiekę medyczną, ratownictwo, ratownictwo medyczne, zarządzanie kryzysowe i obronę cywilną w projektach związanych z przygotowaniem do EURO 2012.

2. Z ustaleń kontroli w Spółce PL.2012, potwierdzonych w kontroli innych jednostek (w szczególności urzędów miast-gospodarzy EURO 2012, wynikało, że do czasu zakończenia kontroli zrealizowano m.in.: następujące zadania:

- 1) stworzono strukturę organizacji obszaru zabezpieczenia medycznego i ratownictwa, w ramach której koordynatorowi krajowemu ds. opieki medycznej i ratownictwa w Spółce PL.2012 podlegają: koordynatorzy ds. opieki medycznej i ratownictwa w miastach-gospodarzach EURO 2012 oraz koordynatorzy w urzędach i instytucjach centralnych²⁷. Do zakresu działań koordynatorów ds. opieki medycznej i ratownictwa w miastach gospodarzach należy współpraca z lokalnymi szpitalami, POZ, Pogotowiem Ratunkowym, Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym, Państwową Strażą Pożarną, zarządzaniem kryzysowym, SANEPID i NFZ,
- 2) opracowano schemat, strukturę oraz wytyczne do planu zabezpieczenia medycznego stadionów, wzorowane na regulacjach obowiązujących na Emirates Stadium należącym do klubu angielskiej Premiership - Arsenal FC. Celem dokumentów jest

²⁷ Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Państwowa Straż Pożarna, Lotnicze Pogotowie Ratunkowe, Główny Inspektorat Sanitarny, Narodowy Fundusz Zdrowia, Narodowe Centrum Krwi, Państwowy Zakład Higieny – Krajowy Punkt Centralny ds. Międzynarodowych Przepisów Zdrowotnych.

określenie zasad przygotowania infrastruktury medycznej i ratowniczej stadionu, dostępnego wyposażenia, a także zasady organizacji zabezpieczenia w dniu imprezy (meczu),

- 3) opracowano zasady przygotowania szpitali do zabezpieczenia medycznego EURO 2012 oraz przeprowadzono wizytacje wybranych szpitali miast-gospodarzy EURO 2012. W okresie objętym kontrolą odbyło się siedem spotkań warsztatowych z udziałem koordynatorów opieki medycznej miast-gospodarzy EURO 2012. Ponadto Spółka opracowała harmonogram warsztatów koordynatorów opieki medycznej w 2009 r. (spotkania mają się odbywać w każdy trzeci czwartek miesiąca). W dniu 30 października 2008 r. odbyło się spotkanie Koordynatorów Opieki Medycznej Portów Lotniczych w Polsce, którego tematem było zabezpieczenie medyczne i sanitarne portów lotniczych w kontekście EURO 2012,
- 4) w dniu 30 września 2008 r. odbyło się spotkanie polskiej sekcji stałej międzynarodowej grupy roboczej Polska-Ukraina ds. koordynacji zabezpieczenia medycznego i ratowniczego UEFA EURO 2012™. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele PL.2012, MSiT, Biura Ochrony Rządu, PPL, Ministerstwa Zdrowia²⁸.

3.6. Infrastruktury lotnicza, drogowa, kolejowa i komunikacyjna w miastach-gospodarzach EURO 2012

1. Poza przedsięwzięciami objętymi zobowiązaniami wobec UEFA (wymienionymi w rozporządzeniu Rady Ministrów, wydanym na podstawie art. 4 ust 1 ustawy o EURO 2012), powinny być realizowane również inne zadania (przedsięwzięcia), które mają ułatwić przeprowadzenie EURO 2012. Dotyczy to głównie: rozbudowy lotnisk, budowy autostrad i dróg szybkiego ruchu, modernizacji linii kolejowych i dworców oraz organizacji ruchu w miastach – organizatorach mistrzostw.
2. Ministerstwo Infrastruktury dokonało weryfikacji terminów realizacji inwestycji w ww. zakresie, które przewidywane były do realizacji przy wsparciu funduszy UE w latach 2007-2013. Weryfikacja planów polegała na nadaniu priorytetu inwestycjom, których realizacja jest istotna dla zapewnienia obsługi mistrzostw.

²⁸ Podczas spotkania m. in. określono zakres działań grupy, który ma obejmować m.in.: koordynację zagadnień związanych z zabezpieczeniem logistycznym zespołu kontroli antydopingowej UEFA, współpracę transgraniczną dotyczącą postępowania w zdarzeniach masowych, współpracę w zakresie kontroli sanitarno-epidemiologicznej

Prace związane z tymi projektami mają być zakończone do roku 2012 r. Ministerstwo Infrastruktury pełni rolę Instytucji Pośredniczącej dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ramach tego Programu większość inwestycji jest ściśle powiązana z przygotowaniem do organizacji EURO 2012. Podstawowym zadaniem w zakresie budowy dróg jest stworzenie siatki połączeń pomiędzy miastami-gospodarzami EURO 2012 oraz granicami państwa.

Podobnie inwestycje modernizacyjne w obszarze infrastruktury kolejowej dotyczy będą połączeń między miastami-gospodarzami, przewozów międzynarodowych oraz połączeń kolejowych do lotnisk.

Infrastruktura lotnicza

1. Prognozy ruchu lotniczego na 2012 r. uaktualniane są ze względu na nowe pojemności stadionów w miastach rozgrywek piłkarskich oraz nowy raport UEFA, opublikowany w czerwcu 2008 r., w którym zmieniono założenia dotyczące przemieszczania się kibiców podczas trwania EURO 2012²⁹.

Ze sprawozdania końcowego (wrzesień 2008 r.) UEFA z inspekcji infrastruktury EURO 2012 wynika, że Polska przedstawiła szczegółowe plany generalne dla każdego z lotnisk, wraz z programami rozbudowy. Wszystkie lotniska będą się ubiegać o środki UE. W przypadku gdy środki nie zostały jeszcze zatwierdzone, programy zawierają informacje na temat przewidywanego terminu dostępności tych środków.

2. Wszystkim lotniskom zostały przypisane przez UEFA kategorie w oparciu o prace, które należy wykonać, by lotniska spełniły wymogi rozgrywek. Lotnisko Warszawa - Okęcie zaliczono do I kategorii tj. lotnisk, w których wymagane są niewielkie prace. Pozostałe 5 lotnisk w miastach-gospodarzach EURO 2012, należą - zdaniem UEFA - do 3 kategorii, ponieważ wymagają znacznych prac, by sprostać wymogom stawianym w związku z rozgrywkami w 2012 r. Wszystkie lotniska dysponują jednak budynkami terminali średnich rozmiarów i obecnie świadczą szereg międzynarodowych usług.

3. Zamierzenia inwestycyjne w zakresie transportu lotniczego związane z przygotowaniem do organizacji EURO 2012 wynikające z ustaleń kontroli oraz stan ich

w portach lotniczych i na przejściach granicznych oraz system wymiany informacji medycznej w obszarze EURO 2012.

²⁹ Zgodnie z nowymi założeniami opublikowanymi w raporcie UEFA 50% kibiców (mających bilety na stadion) skorzysta z transportu lotniczego, z czego 95% przyleci/odleci na 10 godzin przed/po meczu. W oparciu o te wielkości wylicza się dla poszczególnych miast spodziewaną liczbę operacji lotniczych.

zaawansowania na koniec 2008 r. przedstawiono w załączniku nr 8. Na obecnym etapie jedynie zagrożenia do terminowości wykonania zaplanowanych zadań stwierdzono w Poznaniu. Jednak ze względu na początkową fazę przygotowania większości zadań inwestycyjnych w Gdańsku, Katowicach i Wrocławiu istnieje ryzyko ich nieterminowego zakończenia.

- *Stan przygotowania inwestycji Portu Lotniczego Ławica w Poznaniu do realizacji (w szczególności budowy równoległej drogi kołowania, rozbudowy terminala, rozbudowy płyt postojowych samolotów) budzi zdaniem NIK obawę co do możliwości wykonania przedmiotowych zobowiązań w pełni i przed rozpoczęciem turnieju UEFA. W toku kontroli stwierdzono bowiem wiele problemów z jakimi Spółka borykała się dotychczas. Problemy te dotyczą głównie niedysponowania gruntem na cele budowlane przedmiotowych inwestycji – ze względu na toczący się spór o prawo własności terenu, na którym planowane są te inwestycje. W wyjaśnieniu złożonym w toku kontroli NIK Prezes Spółki podał, że z tego względu „stopień ryzyka realizacji tej inwestycji jest bardzo wysoki”. Poinformował, że: „istotnym jest również określenie źródeł finansowania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego*

Infrastruktura drogowa

1. Uchwałą nr 163/2007 z dnia 25 września 2007 r. Rada Ministrów przyjęła program inwestycji wieloletnich pod nazwą „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2008 – 2012”, w którym ujęto 147 inwestycji. Jako wykonawców Programu określono Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad oraz drogowe spółki specjalnego przeznaczenia.

W związku z organizacją EURO 2012, w załączniku nr 3 do ww. Programu, ustanowiono priorytety inwestycyjne do 2012 r. pn. „Zadania programu budowy dróg krajowych na lata 2008 -2012, których realizacja ulegnie przyspieszeniu w związku z EURO 2012”.

2. Podstawowym zadaniem w zakresie budowy dróg jest stworzenie siatki połączeń pomiędzy miastami-gospodarzami EURO 2012 oraz granicami państwa.

Inwestycjami priorytetowymi ze względu na połączenie przez Niemcy (krajów Europy Środkowej i Zachodniej) ze wszystkimi miastami-gospodarzami EURO 2012 są autostrady A2 i A4. Według raportu UEFA z września 2008 r.:

- *Autostradzie A2³⁰ brakuje do wybudowania około 250 km długości. Osiągnięcie tego celu do 2012 r. wydaje się możliwe.*
- *Autostrada A4³¹ jest prawie ukończona na odcinku od granicy niemieckiej do Krakowa (brakuje około 80 km do ukończenia); utrzymuje się wysokie ryzyko ukończenia odcinka autostrady w kierunku granicy ukraińskiej (od Tarnowa do Korczowej) ze względu na opóźnienie w przygotowaniu studium*

³⁰ Świecko-Poznań-Łódź-Warszawa (450 km)

³¹ Zgorzelec-Legnica-Wrocław-Opole-Katowice-Kraków-Rzeszów-Korczowa (646 km)

wykonalności, trudności z wykupem gruntów oraz niezgodności polskich przepisów ochrony środowiska z europejskim prawem.

- Autostrada A1³² jest słabiej rozwinięta, 400 km wciąż wymaga wybudowania. Ma ona strategiczne znaczenie głównie na odcinku pomiędzy Łodzią a Gdańskiem oraz w okolicach Katowic (połączenie z portem lotniczym).
- Autostrada A8³³ ma podstawowe znaczenie dla mobilności Wrocławia. Projekt jest traktowany jako małe ryzyko.
- Nowe drogi ekspresowe (drogi S)³⁴ są w trakcie budowy, niemniej jednak dostępność dróg łączących miasta wciąż stanowi wysokie ryzyko, w szczególności w regionach, w których stwierdzono możliwości zapewnienia połączeń z miastami lub wysokiej jakości bazą noclegową lub miastami zagranicznymi.
- Należy zapewnić drogi lokalne oraz drogi S w promieniu 1- 2 godziny jazdy samochodem od miast-gospodarzy EURO 2012. W chwili obecnej nie zostało to w pełni potwierdzone.

3. Z ustaleń kontroli NIK w Ministerstwie Infrastruktury³⁵ wynika, że:

- Autostrada A2 - oddany do ruchu jest odcinek Nowy Tomyśl – Łódź (Stryków) dł. 254 km; odcinek Świecko – Nowy Tomyśl (107,9 km) jest planowany do oddania do 30 listopada 2011 r., a odcinek Łódź(Stryków) – Warszawa (Konotopa (95,2 km)) do 31 maja 2012 r.
- Autostrada A4 – oddany do ruchu jest odcinek Krzyżowa – Kraków (Wielicka) dł. 329,6 km; odcinek Zgorzelec – Krzyżowa (51,4 km) planuje się oddać w 2009 r., odcinek Wielicka – Szarów (22,6 km) w 2010 r., a odcinek Kraków (Szarów) – Rzeszów – Korczowa (222,7 km) w drugiej połowie 2011 r.
- Autostrada A1 – oddany do ruchu jest odcinek Gdańsk – Nowe Marzy dł. 89,5 km; odcinki Nowe Marzy – Toruń – Stryków (206,4 km) oraz Pyrzowice – Gorzyczki (92,3 km) planuje się oddać w 2011 r., a odcinek Łódź (Stryków) – Pyrzowice (180,5 km) do 31 maja 2012 r.
- następujące projekty dróg ekspresowych planowo zostaną zrealizowane dopiero po czerwcu 2012 czyli w czasie turnieju EURO 2012 będą jeszcze w budowie: S 3- odcinek Nowa Sól – Legnica, S5-odcinek Rawicz – Wrocław, S7 – odcinki Koszwały – Elbląg, Napierki – Płońsk, Radom - Występa, Kielce – Kraków, S8 - odcinki Syców – A1(Łódź) oraz Wyszków – Białystok, S17 – odcinek Warszawa – Garwolin, S19 – odcinek Stobierna – Lutoryż - Barwinek (razem 880 km);
- projekty zagrożone dużym ryzykiem nieukończenia przed EURO 2012 to droga ekspresowa S5 na odcinkach Nowe Marzy – Bydgoszcz –Żnin – Gniezno oraz Poznań (w. Głuchowo)- Leszno (w Kaczkowo); razem 225 km.

4. Ustalenia kontroli w oddziałach GDDKIA, dotyczące zadań związanych z organizacją EURO 2012, a realizowanych przez te Oddziały, zawarte są w załączniku nr 5. Dodać należy, że jedynym oficjalnym dokumentem informującym oddziały o zadaniach dotyczących EURO 2012 był załącznik nr 3 do ww. Programu, w którym ustanowiono priorytety inwestycyjne do 2012 r. pn. „Zadania programu budowy dróg krajowych na lata 2008 -2012, których realizacja ulegnie przyspieszeniu w związku z EURO 2012”.

³² Gdańsk-Toruń-Łódź-Częstochowa-Katowice (520 km)

³³ Obwodnica Wrocławia

³⁴ S5 (Wrocław – Poznań – Bydgoszcz – Nowe Marzy – 310 km); S7 (Gdańsk – Warszawa – Kielce – Kraków – Rabka – 710 km); S8 (Wrocław – Łódź – Warszawa – Białystok – 500 km); S3 (Szczecin – Gorzów – Legnica – Lubawka – 388 km).

³⁵ Dane z końca listopada 2008 r.

5. W ocenie NIK zadania ujęte w ww. załączniku nr 3 nie były przez GDDKiA wykonywane zgodnie z przyjętym harmonogramem przygotowań i realizacji inwestycji, mimo podjętych działań dla usprawnienia ich realizacji.

Ustalono, że według stanu na dzień 16 października 2008 r., spośród ujętych w harmonogramie 65 odcinków dróg, aż dla 39 (60%) nie uzyskano w zakładanym terminie (I – III kwartał 2008 r.) decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. W ponad połowie (23) odcinków przyczyną było niezłożenie do wojewodów wniosków w tej sprawie³⁶. Brak powyższych decyzji był powodem niezłożenia dla 14 odcinków dróg w planowanym terminie wniosków o decyzje o ustalenie lokalizacji drogi.

Brak decyzji o lokalizacji drogi spowodował, że nie zostały nabyte przez GDDKiA żadne grunty pod budowę 40 odcinków dróg. Podkreślić należy, że w konsekwencji wejścia w życie (w dniu 10 września 2008 r.) ustawy z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych oraz zmianie niektórych innych ustaw³⁷ skraca się okres przygotowania inwestycji drogowych do realizacji poprzez zastąpienie decyzji lokalizacyjnej i decyzji pozwolenie na budowę jedną decyzją o zezwolenie na realizację inwestycji oraz przyjęcie ustawowych rozwiązań w zakresie dostępności do terenu. Jednak do spraw wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie specustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Ustalenia kontroli w Oddziałach GDDKiA wskazują, że opóźnienia w przygotowaniu i realizacji inwestycji drogowych wynikały także (oprócz obiektywnych uwarunkowań) z przyczyn leżących po stronie GDDKiA³⁸ lub wykonawców. Na przykład:

³⁶ Opóźnienia w składaniu wniosków o wydanie decyzji środowiskowych lub ich niezłożenie wynikało w wielu przypadkach (według GDDKiA – pismo do Kolegium NIK z dnia 9 lutego 2008 r.) z: potrzeby analizy dodatkowych wariantów w związku z występowaniem kolizji przyrodniczych i społecznych, konieczności przygotowania raportów o oddziaływaniu na środowisko obejmujących cały okres wegetacyjny, braku ostatecznego określenia obszaru Natura 2000, co wiąże się z koniecznością dalszego uzupełniania raportów o oddziaływaniu na środowisko, a nawet opracowania dodatkowych wariantów przebiegu inwestycji. Dokonanie ww. uzupełnień powodowało zmianę pierwotnie założonych terminów złożenia wniosków o wydanie decyzji środowiskowych, jednakże zabezpieczało całą inwestycję przed ewentualnością oprostowania, co w konsekwencji mogło doprowadzić do wstrzymania realizacji.

³⁷ Dz. U. z 2008 r., Nr 154, poz. 958.

³⁸ W wyniku kontroli przeprowadzonej w 2007 r. NIK negatywnie oceniła GDDKiA pod względem przygotowania organizacyjnego i kadrowego realizacji zadań (informacja o wynikach kontroli sprawności instytucjonalnej GDDKiA w zakresie realizacji zadań ustawowych – sierpień 2008 r., kontrola nr P/07/069).

- W Oddziale GDDKiA we Wrocławiu rozpoczęcie realizacji jednej z trzech części Obwodnicy Wrocławia (A-8) (tj. części 2) nastąpiło co najmniej z 2 miesięcznym opóźnieniem. Opóźnienie to nastąpiło z powodu nierzetelnie przygotowanego przez Oddział wniosku o wydanie decyzji pozwolenia na budowę, polegającego na niezgodnym z prawdą oświadczeniu o prawie do dysponowania nieruchomościami na cele budowlane. Zgodnie z umowami zawartymi przez GDDKiA w Warszawie, 19-miesięczny okres na ukończenie odcinka „A” (od km 0+000 do km 22+000) i „B” (od km 22+000 do km 51+400) autostrady A4 na odcinku Zgorzelec - Krzyżowa, z winy Oddziału (nieprzekazanie wykonawcy w terminach umownych całego placu budowy), został wydłużony do odpowiednio 27 i 28 miesięcy.
- W Oddziale GDDKiA w Warszawie opracowane dla inwestycji drogowych, w których przewidziano przyspieszenie realizacji w związku z EURO 2012, harmonogramy realizacji obejmujących prace przygotowawcze, które w niedostatecznym stopniu uwzględniały czas niezbędny na rozpatrzenie protestów i odwołań od wydanych decyzji administracyjnych. Niedoścadowano skali protestów, odwołań i ich długotrwałości. Traktowanie przez Oddział zadań związanych z Euro 2012 tak jak innych inwestycji, gdzie terminy ich zakończenia mogą być wydłużane po 2012 r. oraz niezapewnienie od strony organizacyjnej szczególnego nadzoru i koordynacji zadań związanych bezpośrednio z przygotowaniem Polski do EURO 2012.
- W Oddziale GDDKiA w Krakowie w przypadku zadania pn. Budowa drogi ekspresowej S7 na odcinku Lubień – Rabka Zdrój przyczyną przedłużenia okresu przygotowania inwestycji było m.in. dwukrotne zmiany przez Centralę GDDKiA przekroju poprzecznego drogi oraz zmiana projektowanej prędkości w stosunku do koncepcji programowej z 2004 r. Spowodowało to konieczność zmiany przebiegu trasy w kilku miejscach. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest obecnie brak wszystkich podstawowych decyzji i opracowań dotyczących etapu przygotowawczego. Postępowanie przetargowe i wyłonienie wykonawcy oraz wykup gruntów możliwy jest, w ocenie Oddziału, dopiero około stycznia 2011 r. Czas realizacji inwestycji drogowej o długości 16,4 km przewidziano na luty 2011 r. – luty 2014 r., tj. 3 – letni okres realizacji zadania ze względu na przebieg drogi w terenie górzystym.

W zakresie zadania pn. Budowa drogi S-7 Myślenice – Pcim – Lubień z obwodnicą Lubnia pozytywnie należy ocenić fakt oddania do użytku I etapu Myślenice – Pcim. Negatywnie natomiast należy ocenić terminowość i zaawansowanie II etapu inwestycji Pcim - Obwodnica Lubnia o długości 4 km. Oddział planował zakończenie tego etapu w grudniu 2008 r., podczas gdy decyzją Dyrektora przedłużono termin zakończenia tego etapu na 30 kwiecień 2009 r. Przyczyny tego stanu rzeczy to m.in. opóźnienie przez wykonawcę rozpoczęcia robót o 78 dni, nieprzygotowanie wykonawcy tj. Konsorcjum NCC Aktiebolag Szwecja i Polskie Drogi i Mosty Tarnów do realizacji kontraktu (niewystarczający potencjał wykonawczy, brak kompetentnego personelu, brak źródeł poboru materiału, brak odpowiedniego planowania robót), opieszałość i niedowład organizacyjny, zła jakość robót, wdrożenie z opóźnieniem projektów zamiennych na mury oporowe. Oddział wielokrotnie kierował upomnienia do wykonawcy w celu jego mobilizacji, jednak nie odnosiło to skutku. Doszło nawet do rozpatrywania przez GDDKiA ewentualności zerwania kontraktu.

Według opinii Małopolskiego Biura Inwestycyjnego - pełniącego funkcje nadzoru nad realizacją inwestycji - jak i oceny NIK, Oddział również ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w realizacji II etapu ww. zadania. Przyczyną tego były błędy popełnione w trakcie przygotowania inwestycji w zakresie opracowania dokumentacji geologicznej i projektowej. Już w trakcie realizacji inwestycji zaistniała konieczność opracowania nowego projektu zabezpieczenia skarp istniejącego kamieniołomu przy drodze DD-12 za murem RL3, konieczność dodatkowych robót wynikających z odmiennych warunków gruntowych, w tym zabezpieczenia skarp wykopów pod murem RP, zamiennie gwoździe gruntowe na murze RL2 oraz dodatkowa iniekcja gwoździ gruntowych na murach oporowych RL1, RL2, RL3.

Infrastruktura kolejowa

1. Podstawowe zadania kolejowego programu przygotowań do organizacji EURO 2012 to: modernizacja około 900 km linii kolejowych, budowa i przebudowa dworców

bezpośrednio związanych z EURO 2012 oraz modernizacja dworców usytuowanych przy modernizowanych liniach kolejowych³⁹.

Działania inwestycyjne na liniach kolejowych PKP PLK S.A., wpisujące się w proces przygotowań do organizacji EURO 2012, stanowią zadania dotyczące modernizacji głównych ciągów komunikacyjnych pomiędzy miastami-gospodarzami rozgrywek oraz z kolejowymi przejściami granicznymi, planowane do realizacji do maja 2012 r.

2. Celem realizacji zaprogramowanych zadań modernizacyjnych na sieci linii kolejowych jest uzyskanie poprawy jakości usług oferowanych transportem kolejowym, m.in. w zakresie skrócenia czasu przejazdu pociągów pasażerskich w połączeniach kolejowych pomiędzy miastami-gospodarzami rozgrywek (modernizowane linie dostosowywane są do wyższych prędkości, w większości tych zadań do prędkości 160 km/h dla pociągów pasażerskich), zwiększenia przepustowości linii i bezpieczeństwa przewozów⁴⁰.

Wykaz zadań obejmuje również przedsięwzięcia w zakresie połączeń kolejowych z lotniskami, wpływające na poprawę jakości obsługi transportowej osób korzystających z transportu lotniczego, tj. gałęzi transportu o zakładanym istotnym znaczeniu w przewozach kibiców. Między innymi zaplanowano utworzenie połączenia kolejowego z lotniskiem Warszawa Okęcie oraz zmodernizowane zostanie połączenie kolejowe z lotniskiem Kraków Balice.

3. W związku z realizacją zadań związanych z organizacją EURO 2012 w Biurze Realizacji Inwestycji w Centrali Spółki utworzona została nowa komórka - Zespół ds. EURO 2012, z zadaniami w zakresie koordynacji działań informacyjnych związanych z procesem inwestycyjnym dotyczącym przygotowania EURO 2012. Na 5 spośród 17 części i etapów inwestycji zgłoszonych do *Master planu* Spółki PL.2012 wystąpiły - wg stanu na dzień 30 września 2008 r. opóźnienia w stosunku do terminów określonych w harmonogramach. Są to następujące zadania:

³⁹ NIK negatywnie oceniła zarządców infrastruktury dworcowej oraz kolejowych przewoźników pasażerskich w zakresie przygotowania kolejowych obiektów dworcowych do obsługi pasażerów (Informacja o wynikach kontroli stanu technicznego i przygotowania kolejowych obiektów dworcowych do obsługi pasażerów, październik 2008 r. (nr kontroli P/07/070).

⁴⁰ Rzeczowy zakres modernizacji obejmuje: kompleksową wymianę podtorza, szyn, sieci trakcyjnej, budowę odwodnień; urządzenia sterowania ruchem kolejowym (budowa Lokalnych Centrów Sterowania Ruchem Kolejowym); urządzenia torowe do diagnostyki stanu taboru; modernizację istniejących i budowa nowych obiektów inżynierskich (mosty, wiadukty, przepusty); modernizację przystanków kolejowych w standardzie obsługi osób niepełnosprawnych; modernizację przejazdów kolejowo-drogowych i w miarę możliwości likwidacja przejazdów w poziomie szyn; ochronę środowiska naturalnego (przejścia dla zwierząt, odstraszacze).

- *Linia E 65 Warszawa – Gdynia: LCS Nasielsk, LCS Działdowo, LCS Tczew, stacja Gdynia Główna.*
- *Modernizacja linii E 20 (003) Warszawa – Kunowice, linii E59 (271) Wrocław – Poznań i Poznań – Szczecin (351) oraz linii nr 272 Kluczbork – Poznań w obrębie stacji Poznań Główny wraz z modernizacją infrastruktury dla obsługi ruchu pasażerskiego.*
- *Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, odcinek Wrocław – gr. woj. dolnośląskiego.*
- *Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II. Odcinek Rzeszów – granica państwa.*
- *Budowa połączenia kolejowego MPL"Kraków-Balice" z Krakowem, odcinek Kraków Główny – Mydlniki – Balice.*

Informacje dotyczące przyczyn tych opóźnień a także planowanego i faktycznego terminu wykonania prac oraz potencjalnych zagrożeń dla terminowej realizacji zadań zawarte są w załączniku nr 7. Do potencjalnych zagrożeń w realizacji ww. projektów zaliczyć należy: wzrost kosztów modernizacji w stosunku do szacunku kosztów wykonanych na etapie składania wniosków (linia E 65, E 30 i MPL Kraków-Balice z Krakowem), długotrwałe procedury związane z udzieleniem zamówień publicznych (E 59 i E 30).

- *Nie rozpoczęto jeszcze robót na jednym z ważniejszych dla EURO 2012 zadań jednostkowych na Warszawskim Węźle Kolejowym – tj. na zadaniu dotyczącym Linii Średnicowej. Zadanie to dotyczy „Modernizacji linii średnicowej w układzie dalekobieżnym (linia nr 1 i 2) i układzie podmiejskim (linia nr 447 i 448) na odcinku Warszawa Wschodnia – Warszawa Zachodnia łącznie ze stacjami oraz przystankami i tunelem średnicowym w układzie dalekobieżnym”. Dla zadania tego zgłoszony do Master Planu planowany termin zakończenia określony został na marzec 2012 r. Wg przedstawionych danych, na zadaniu tym - wg stanu z badanego okresu - nie występowały opóźnienia w stosunku do terminów określonych w harmonogramie dla jego realizacji.*
- *Wg szczegółowych danych dot. tego zadania m.in.: planowany koszt wykonania dokumentacji projektowej - 8,9 mln euro; planowany koszt wykonania robót budowlanych - około 1000,5 mln zł; Nie poniesiono żadnych kosztów wg stanu na koniec września 2008 r; brak było źródła finansowania na wykonanie robót budowlanych.*

4. Ważne dla organizacji EURO 2012 na terenie woj. śląskiego zadanie „Budowa połączenia kolejowego MPL Pyrzowice z miastami Aglomeracji Górnośląskiej” zostało wprowadzone do wykazu przedsięwzięć określonego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r. przez Urząd Marszałkowski województwa śląskiego.

NIK negatywnie ocenia niezgłoszenie przez PKP PLK S.A. uwag na etapie uzgodnień projektu⁴¹ zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r. w sprawie wykazu przedsięwzięć EURO 2012, odnośnie niezgodności terminu realizacji tego zadania. Planowany przez PKP PLK S.A. termin zakończenia tego zadania określony

⁴¹ Na etapie uzgodnień m.in. projekt rozporządzenia w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r. w sprawie wykazu przedsięwzięć EURO 2012 opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sportu i Turystyki.

był na 31 marca 2013 r., a wymagany dla umieszczenia w wykazie przedsięwzięć określonych w ww. rozporządzeniu - do czerwca 2012 r.

5. Zadanie pn. *Budowa połączenia kolejowego MPL „Katowice” w Pyrzowicach z miastami aglomeracji górnośląskiej, odcinek Katowice – Pyrzowice*, wyszczególniane jest od 8 kwietnia 2008 r. w obwieszczeniach Ministra Rozwoju Regionalnego, określających zadania przewidziane do realizacji przy współfinansowaniu ze środków pomocowych UE, adresowanych do Polski w okresie 2007 – 2013 r.⁴² Jako Instytucja odpowiedzialna za realizację tego zadania ustalona została PKP PLK S.A. Dla tego zadania podpisana została 30 września 2008 r. umowa wstępna (tzw. pre-umowa) nr POiS.7.1.132/08-00 pomiędzy Instytucją Pośredniczącą II stopnia (CUPT) a PKP PLK S.A. W umowie tej przyjęte zostały m.in. następujące wielkości:

- 1) przewidywany okres realizacji wg Beneficjenta: 31 lipca 2010 r. (rozpoczęcie realizacji) – 31 marca 2013 r. (zakończenie realizacji); data gotowości Beneficjenta do przekazania wniosku o dofinansowanie do CUPT określono na 30 września 2010 r.,
- 2) orientacyjny koszt całkowity projektu - wg listy indykatywnej 107,81 mln zł – wg szacunków Beneficjenta (brutto) 1.505,72 mln zł. Przyczyna wzrostu kosztu projektu : Koszt całkowity projektu został określony przy opracowywaniu Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 i wynosił 30 mln EURO. Na początku stycznia 2008 r. oszacowano orientacyjny koszt całkowity projektu na kwotę 1234,2 mln PLN (330 mln EURO). Jedną z przyczyn wzrostu kosztów projektu jest zmiana przebiegu linii w stosunku do wariantu przyjętego przy wcześniejszych założeniach projektu (przebieg po istniejącym śladzie).

6. Do czasu zakończenia kontroli brak było gwarancji finansowych na realizację tego zadania. W dniu 29 maja 2008 r. ogłoszono przetarg nieograniczony na wykonanie dokumentacji przedprojektowej i projektowej tego zadania. W dniu 15 lipca 2008 r. komisja przetargowa rozpoczęła prace nad wyłonieniem wykonawcy. Do przetargu stanęły dwie firmy. Obie ze względów formalnych zostały odrzucone przez komisję przetargową.

⁴² Priorytet VII Transport przyjazny środowisku, w Działanie 7.1 Rozwój transportu kolejowego Lp. 108 w Obwieszczeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 marca 2008 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, opublikowane w Monitorze Polskim Nr 30, poz. 269 z dnia 8 kwietnia 2008 r.; Priorytet VII Transport przyjazny środowisku, Działanie 7.1 Rozwój transportu kolejowego Lp. POiS 7.1-20 w Obwieszczeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 31 lipca 2008 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, opublikowane w Monitorze Polskim Nr 58, poz. 521 z dnia 13 sierpnia 2008 r.

W trakcie kontroli NIK trwała procedura odwoławcza. Ze względu na powyższe protesty oferentów, planowany termin 3 listopada 2008 r. podpisania umowy na realizację dokumentacji nie został dotrzymany. Dopiero po zakończeniu procedury przetargowej będzie możliwe jednoznaczne określenie terminu wykonania dokumentacji przedprojektowej i projektowej, jak i realności całego zadania.

Infrastruktura komunikacyjna w miastach-gospodarzach EURO 2012

Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej w miastach-gospodarzach EURO 2012 dotycząca przygotowań do EURO 2012 ma kluczowe znaczenie przede wszystkim w perspektywie organizacji dojazdu widzów na stadiony w trakcie EURO 2012, a także przemieszczeń po zakończeniu meczy. Głównie dotyczy to połączeń z lotniskami, dworcami kolejowymi, dróg wyjazdowych z miast oraz parkingów w niewielkich odległościach od stadionów (załącznik nr 8).

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r. w sprawie wykazu przedsięwzięć EURO 2012 określono 46 zadań dotyczących budowy lub modernizacji infrastruktury komunikacyjnej w miastach, z tego:

- 1) dwa zadania, wymienione w poz. 8 i 29, zakończono do końca 2008 r. (wielopoziomowy parking przy Stadionie Śląskim oraz Krakowski Szybki Tramwaj),
- 2) odnośnie pięciu zadań, wymienionych w poz. 27, 57, 66, 81 i 91, inwestorzy poinformowali o braku możliwości ich zakończenia przez EURO 2012 (m.in. budowa II linii metra w Warszawie oraz połączenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice Pyrzowice z miastami aglomeracji śląskiej).

Z ustaleń kontroli m.in. wynika, że:

- *W Warszawie poważnym problemem jest nierozwiązana sprawa kupców (jeden z priorytetów koniecznych do wykonania na EURO 2012 - przeniesienie targowiska na ul. Marywilską) prowadzących działalność handlową na błoniach wokół budowanego Stadionu Narodowego. Inwestycje infrastrukturalne konieczne do wykonania na EURO 2012 na terenach przylegających do budowanego Stadionu – w obszarze zarządzania NCS – na których prowadzona jest przez kupców działalność handlowa to: budowa parkingów w bliskim sąsiedztwie stadionu zgodnie z wytycznymi UEFA, przebudowa ul. Zielenieckiej oraz budowa terminala tramwajowego, przebudowa Dworca PKP Warszawa Stadion oraz połączenie ze Stacją Metra, zagospodarowanie terenów NCS – obiektów zrealizowanych do 2012.*
- *Negatywnie należy ocenić stan zaawansowania prowadzonych inwestycji komunikacyjnych we Wrocławiu. Jak wykazała kontrola, opóźnienia w stosunku do terminów ustalonych w tzw. Master Planie, tj. harmonogramie przedsięwzięć infrastrukturalnych związanych z organizacją EURO 2012 Spółki PL.2012, wynoszące od 1 do 7 miesięcy, dotyczyły aż 6 z 14 prowadzonych inwestycji. Opóźnienia dotyczyły sporządzenia koncepcji programowo-przestrzennej i projektu budowlanego na przebudowę ul. Kosmonautów, sporządzenia projektu budowlanego (budowa połączenia obwodnicy śródmiejskiej z portem lotniczym – I etap), wydania decyzji lokalizacyjnej i sporządzenia projektu budowlanego (budowa połączenia obwodnicy śródmiejskiej z portem lotniczym – etap III), wydania decyzji*

środowiskowej (przebudowa ul. Królewieckiej i zagospodarowania terenu po północnej stronie stadionu), wydania decyzji środowiskowej i sporządzenia studium wykonalności projektu (budowa ul. Drzymały z łącznikami i infrastrukturą wokół stadionu oraz przebudowa ul. Lotniczej – II etap).

Przyczynami opóźnień były przedłużające się procedury związane z prowadzonymi inwestycjami, stwierdzone błędy projektowe i konieczność uzupełnienia sporządzonych dokumentów. Stadion we Wrocławiu znajduje się w otoczeniu bardzo skomplikowanej sieci połączeń komunikacyjnych, która jest w fazie projektowania. Budowa autostradowej obwodnicy Wrocławia, rozbudowa portu lotniczego, budowa połączeń tzw. szybkiego tramwaju plus, budowa zintegrowanego przystanku kolejowego PKP oraz wiele innych zadań drogowych w tej części miasta – to potencjalne ryzyka tej inwestycji. Ilość osób uczestnicząca w tak dużej imprezie, jak Euro 2012, wymaga bardzo dobrego skomunikowania, a co za tym idzie bezpieczeństwa.

- W przypadku Aglomeracji Śląskiej odnośnie zakresu stwierdzono, że zakres rzeczowy, finansowy oraz terminy realizacji inwestycji komunikacyjnych w regionie służących sprawnemu dowozowi przewidywanej liczby kibiców w okolicy stadionu nie były ustalone z udziałem przedstawicieli samorządu Województwa Śląskiego. Zdaniem Zarządu, w przypadku niezrealizowania tych przedsięwzięć, istnieje możliwość zastosowania alternatywnych tymczasowych rozwiązań, które przejmą funkcje przypisane inwestycjom komunikacyjnym, a planowane przedsięwzięcia komunikacyjne takie jak budowa dworca kolejowego w Katowicach, rozbudowa Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice – Pyrzowice”, rozbudowa infrastruktury tramwajowej, budowa połączenia kolejowego tego portu z miastami aglomeracji śląskiej i zmiana przebiegu drogi krajowej nr 79 zapewniłyby jedynie wysoką jakość obsługi.

3.7. Promocja Polski i miast-gospodarzy EURO 2012

1. Minister Sportu i Turystyki w pkt 2.2.1 lit c Umowy o powierzenie zobowiązań Spółkę PL.2012 do podejmowania działań w zakresie promocji i marketingu, w szczególności prowadzenia i koordynowania wszystkich działań związanych z polityką informacyjną dotyczącą realizacji przedsięwzięć EURO 2012, zabezpieczenia komunikacji marketingowej w odniesieniu do przedsięwzięć EURO 2012, współpracy z mediami polskimi i zagranicznymi oraz organizowania konferencji prasowych, prezentacji, szkoleń, seminariów związanych z przedsięwzięciami EURO 2012.

Ponadto, w pkt. 7.2.1. ww. umowa o powierzenie zadań zobowiązywała Spółkę do dbania o budowanie pozytywnego wizerunku Przedsięwzięcia, Spółki, Zleceniodawcy oraz wszystkich podmiotów zaangażowanych w przedsięwzięcie.

2. Kontrola przeprowadzona w Spółce PL.2012 wykazała, że opracowanie i realizację strategii działań promocyjnych zaplanowano na 2009 r. Do końca 2008 r. Spółka realizowała bieżące działania w zakresie promocji i komunikacji, w tym m.in. konferencje prasowe, analizy mediów prasowych, stały monitoring prasy, organizowanie akcji promocyjnych, a także badania społeczne i marketingowe, które w ocenie Spółki są niezbędne do stworzenia strategii i planów promocyjnych. Spółka zakłada cykliczne przeprowadzanie badań społecznych i marketingowych w celu uzyskania m.in. informacji nt. oczekiwań społeczeństwa wobec EURO 2012, nastrojów społecznych związanych z tym wydarzeniem, wizerunku Polski i miast-gospodarzy EURO 2012 w Polsce

i w Europie oraz uzyskania informacji nt. obszarów, na które należy zwrócić szczególną uwagę przy działaniach promocyjno-wizerunkowych. Spółka przyjęła i stosowała praktykę zlecenia realizacji bieżących działań w zakresie komunikacji i promocji zewnętrznym wykonawcom, pomimo iż jej struktura organizacyjna i warunki kadrowe umożliwiały w znacznej mierze samodzielne wykonywanie zadań w tym zakresie.

3. Do końca 2008 r. na realizację zadań w przedmiotowym obszarze Spółka podpisała 14 umów na kwotę 401.816 zł (z czego siedem umów na kwotę 202.356 zł dotyczyło utworzenia i realizacji Planu badań marketingowych na 2008 r.). Spółka podjęła działania na rzecz zorganizowania i skoordynowania współpracy w obszarze komunikacji i promocji z MSiT, POT, PZPN. Spotkania w zespole przedstawicieli ww. jednostek miały charakter informacyjny i nie doprowadziły do powołania grupy ds. strategii komunikacyjnej ze względu na brak strategii promocyjnych jednostek (z wyjątkiem POT, która strategię opracowała).

Realizując obowiązek koordynacji działań promocyjnych podejmowanych przez miasta-gospodarzy EURO 2012 Spółka zgromadziła w pliku Excel podstawowe informacje dotyczące zaawansowania prac w tym obszarze w poszczególnych miastach-gospodarzach EURO 2012. Z danych zawartych w ww. pliku Excel oraz ustaleń kontroli przeprowadzonych w urzędach miast-gospodarzy EURO 2012 wynika m.in, że:

- *W Urzędzie Miasta Krakowa promocja Krakowa w kontekście EURO 2012 stanowi część promocji Miasta Krakowa i jest zorientowana na podejmowanie działań zmierzających do przyznania Krakowowi statusu Miasta Organizatora Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2012 r. Tak zdefiniowana promocja Miasta Krakowa jako, miast w którym historia jest tłem dla piłki, była w badanym okresie realizowana przez Biuro ds. EURO 2012 poprzez m.in. wypromowanie znaku „Kraków GO” oraz współorganizowanie na terenie Krakowa i poza jego granicami imprez sportowych, w trakcie których propagowano ideę EURO 2012 w Krakowi*
- *Urząd Miasta Wrocławia na działania promocyjno-marketingowe w zakresie informacji o EURO 2012 w budżecie Miasta na 2008 r. zapewnił środki w wysokości 1.999 tys. zł. W Biurze ds. EURO 2012 opracowana została koncepcja działań promocyjnych i marketingowych, która przedstawiała główne założenia dotyczące promocji i informacji o EURO 2012. Koncepcja dotyczyła celów podejmowanych działań promocyjnych i marketingowych, faz tych działań, grup docelowych, do których będą skierowane poszczególne działania i planów działania, m.in. obsługa strony internetowej, bieżące informowanie mieszkańców o postępach prac przygotowawczych do EURO 2012 (prezentacje, foldery, ulotki, przygotowanie i dystrybucja wizualizacji stadionu piłkarskiego itp.). Urząd przewidywał budowę sieci partnerów regionalnych (samorządy regionu, instytucje kulturalne, przedsiębiorcy, itp.) oraz współpracę z pozostałymi miastami-gospodarzami EURO 2012.*

4. W opracowanym przez POT dokumencie pt. *Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2008-2015* wśród wydarzeń, o które zostanie oparta komunikacja marketingowa, wymieniono EURO 2012, a w ramach realizacji zadań określonych w ww. dokumencie zaplanowano przeprowadzenie kampanii poświęconej miastom-gospodarzom EURO 2012 i ich promocji.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

Kontrolę przeprowadziły Departamenty NIK: Administracji Publicznej, Komunikacji i Systemów Transportowych, Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego, Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego (koordynator kontroli) oraz Delegatury NIK w: Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu i Warszawie.

Wystąpienia pokontrolne skierowano do kierowników wszystkich skontrolowanych jednostek.

Do Ministra Sportu i Turystyki wnioskowano o:

- 1) sformułowanie pełnego katalogu problemów prawnych, które należy rozwiązać w ramach prac legislacyjnych, w celu stworzenia odpowiednich warunków prawnych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem do organizacji EURO 2012,
- 2) egzekwowanie od Spółki PL.2012 postanowień umowy o powierzeniu przedsięwzięć EURO 2012, w tym harmonogramu realizacji powierzonych zadań oraz egzekwowanie raportów, opracowanych zgodnie z systemem raportowania i sprawozdawczości,
- 3) ustanowienie osoby reprezentującej Ministra, odpowiedzialnej za bieżącą współpracę ze Spółką PL.2012,
- 4) udzielenie Spółce PL.2012 pełnomocnictw do wykonywania powierzonych zadań w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa,
- 5) dostosowanie organizacji Ministerstwa do wymogów, związanych z pełną i terminową realizacją zadań w zakresie koordynacji przygotowań do organizacji EURO 2012,
- 6) rzetelne dokonywanie oceny dokumentów merytorycznych i księgowych, przedstawionych przez Spółkę PL.2012, związanych z rozliczeniami finansowymi.

Do Ministra Rozwoju Regionalnego wnioskowano o:

- 1) sprawowanie bieżącego nadzoru nad realizowanymi projektami związanymi z EURO 2012, współfinansowanymi ze środków UE, w sposób zapewniający ich terminową realizację,
- 2) dokonywanie okresowych analiz i ocen zagrożeń dla terminowej realizacji projektów dotyczących EURO 2012 oraz przedstawianie Prezesowi Rady Ministrów informacji o ich wynikach i podjętych działaniach.

Minister Rozwoju Regionalnego w dniu 7 stycznia 2009 r. oraz dodatkowo w dniu 20 lutego 2009 r. poinformowała m.in. NIK, że:

- 1) dotychczasowe działania w MRR doprowadziły do identyfikacji projektów współfinansowanych ze środków UE, które mają znaczenie dla EURO 2012; do końca grudnia 2008 r. w systemie monitorowania wyróżniono 124 projekty istotne dla realizacji EURO 2012; w wyniku aktualizacji list projektów kluczowych na początku 2009 r. wyróżnionych zostało 105 projektów istotnych dla EURO 2012 realizowanych w ramach POIiŚ oraz 61 projektów realizowanych w ramach innych instrumentów pomocowych (RPO lub EWT),
- 2) postęp przygotowania projektu (przed zawarciem umowy o dofinansowaniu) monitorowany jest w oparciu o sprawozdawczość dotyczącą kluczowych obszarów przygotowawczych (tzw. kamieni milowych) odzwierciedlających postęp prac dokumentacyjnych, pozyskiwanie najistotniejszych pozwoleń i decyzji, nabywanie gruntów i realizację zamówień publicznych;
- 3) sprawozdawczość z realizacji projektu po zawarciu umowy o dofinansowanie zostanie wzbogacona o obowiązek przekazywania harmonogramów płatności beneficjenta dla wykonawców, który w najlepszym stopniu obrazuje planowany postęp realizacji rzeczowej danego przedsięwzięcia;
- 4) dla zapewnienia terminowej realizacji projektów EURO 2012, MRR prowadzi działania wsparcia bezpośredniego dla beneficjentów poprzez inicjatywę JASPERS, projekt doradczy *pipeline* i wsparcie w ramach pomocy technicznej (obszary wsparcia dotyczą weryfikacji zgromadzonej dokumentacji związanej z realizacją projektu);
- 5) z inicjatywy JASPERS w 2008 r. wsparcie otrzymało 40 projektów związanych z EURO 2012, a w 2009 r. wsparcie to ma otrzymać 45 projektów istotnych dla EURO 2012 m.in. budowy odcinków autostrady A1 i drogi ekspresowej S8, modernizacja linii kolejowej Rzeszów – granica państwa, portów lotniczych Warszawa i Wrocław.

Do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wnioskowano o:

- 1) realizację obowiązku sporządzania przez grupy robocze sprawozdań, zgodnie z § 5 ust. 3 zarządzenia nr 9 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 stycznia 2008 r.,

- 2) zakończenie etapu prac analitycznych i przygotowania strategii oraz planów Ministerstwa na poszczególne lata, a także szczegółowe zestawienie danych dotyczących bezpieczeństwa turnieju finałowego EURO 2012 wraz z harmonogramem działań.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 13 stycznia 2009 r. poinformował NIK, że:

- 1) do końca stycznia 2009 r. zostanie opracowany plan pracy Zespołu ds. koordynacji służb podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji w związku z organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012,
- 2) trwają prace analityczne związane z przygotowaniem szczegółowego zestawienia zadań MSWiA dotyczących bezpieczeństwa EURO 2012 wraz z harmonogramem działań na poszczególne lata; przygotowanie wstępnej wersji tych dokumentów planowane jest do końca pierwszej połowy 2009 r.

Do prezydentów miast-gospodarzy EURO 2012 skierowano łącznie 17 wniosków pokontrolnych. Wnioskowano m.in. o:

- 1) ustalenie przyczyn powstania opóźnień w realizacji prowadzonych inwestycji komunikacyjnych i ich wpływu na terminowe zakończenie z jednoczesnym nie pogorszeniem istniejącego układu komunikacyjnego miast-gospodarzy EURO 2012,
- 2) jak najszybsze opracowanie planów operacyjnych z precyzyjnym określeniem zadań, osób odpowiedzialnych i czasu wykonania, co umożliwiłoby monitorowanie procesu przygotowań do EURO 2012,
- 3) opracowanie i wdrożenie instrukcji określającej zasady przepływu informacji oraz dokumentacji w ramach struktury przygotowań do EURO 2012 oraz kontaktów ze Spółką PL.2012 i UEFA,
- 4) wyłonienie listy inwestycji niezbędnych do przygotowań do organizacji EURO 2012 i potraktowanie ich jako inwestycji priorytetowych.

Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy w dniu 12 lutego 2009 r. poinformował NIK m.in., że:

- 1) w grudniu 2008 r. opracowana została „Koncepcja obsługi komunikacyjnej Turnieju Finałowego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012 w Warszawie”, która obecnie jest konsultowana przez zainteresowanych; dokument ten powinien być zatwierdzony do końca I kwartału 2009 r.;

- 2) w odniesieniu do zadań inwestycyjnych bezpośrednio związanych z przygotowaniem do EURO 2012 – Sekretariat ds. EURO 2012 przygotował projekt zarządzenia Prezydenta m. st. Warszawy w sprawie monitorowania przygotowań m. st. Warszawy do EURO 2012, który określa kwartalny system sprawozdawczy wobec zadań ujętych w „Wykazie głównych przedsięwzięć Miasta Stołecznego Warszawy związanych z przygotowaniem do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012”; zostanie on w najbliższym czasie zatwierdzony;
- 3) Miasto Stołeczne Warszawa podejmuje wielokierunkowe działania zmierzające do przyspieszenia tempa inwestycji, w tym także związanych z EURO 2012. Zadania związane z EURO 2012 mają wyraźny priorytet w realizacji i możliwie w najmniejszym stopniu dotyczą je ograniczenia inwestycyjne; zostały sformułowane dokładne harmonogramy inwestycji związanych z EURO 2012, które są kontrolowane.

Prezydent Miasta Gdańska w dniu 28 stycznia 2009 r. informował NIK o:

- 1) przygotowanej do podpisania umowy powierzenia zadań spółce Gdańskie Inwestycje Komunalne Euro Sp. z o. o.,
- 2) podejmowanych działaniach skierowanych do PZPN oraz UEFA zmierzających do doprowadzenia do zgodności terminów oddania do użytku budowanego stadionu w Gdańsku,
- 3) podejmowanych działaniach dla zatrudnienia osoby zajmującej się zabezpieczeniem medycznym EURO 2012.

Prezydent Miasta Wrocławia w dniu 2 marca 2009 r. poinformował m.in. NIK, że :

- 1) w świetle nowego (ze stycznia 2009 r.) podejścia ekspertów UEFA do sprawy wymagań odnośnie standardu hoteli dla gości UEFA nie istnieje we Wrocławiu zagrożenie niespełnienia oczekiwań UEFA dotyczących bazy hotelowej na EURO 2012; niemniej jednak Wrocław zamierza nadal aktywnie prowadzić działania promocji rozbudowy infrastruktury hotelowej,
- 2) kontynuowane i intensyfikowane są działania zmierzające do terminowej realizacji przedsięwzięć komunikacyjnych związanych z EURO 2012 we Wrocławiu; nastąpił postęp w opóźnionych inwestycjach komunikacyjnych , na które uwagę zwróciła NIK.

Do prezesa Spółki PL.2012 wnioskowano o:

- 1) opracowanie harmonogramu powierzonych Spółce zadań oraz przedłożenie go do akceptacji Ministra Sportu i Turystyki,
- 2) sporządzanie raportów i sprawozdań z działalności Spółki zgodnie z zasadami określonymi w *systemie raportowania i sprawozdawczości*,
- 3) podjęcie działań zmierzających do wywiązania się przez Spółkę z obowiązków wynikających z zawartych kontraktów menadżerskich.

Do prezesa zarządu Narodowego Centrum Sportu Sp. z o.o. wnioskowano o podjęcie stosownych działań celem zmniejszenia ryzyka związanego z opóźnieniami w realizacji inwestycji (stadionu narodowego).

Prezes zarządu Narodowego Centrum Sportu Spółki z o.o. w odpowiedzi poinformował NIK, że Spółka wykorzystała wskazówki NIK, dotyczące zmniejszenia ryzyka związanego z przyjętymi terminami oraz zmniejszenia kosztów inwestycji

Do Generalnego Dyrektora Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz do dyrektorów oddziałów GDDKiA sformułowano łącznie 14 wniosków. Wnioskowano m.in. o:

- 1) zapewnienie realizacji zadań, zawartych w *Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012*,
- 2) terminowe wykonanie prac przygotowawczych w celu skrócenia etapu rozpoczęcia inwestycji i zminimalizowania kosztów ich realizacji poprzez m.in. przyspieszenie dokonywania ostatecznego wyboru koncepcji i parametrów technicznych inwestycji, skuteczne egzekwowanie wykonania rzetelnych opracowań geologicznych oraz projektów technicznych tak, aby wyeliminować konieczność ich korekty na etapie realizacji robót.

Generalny Dyrektor Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz dyrektorzy oddziałów GDDKiA w odpowiedzi poinformowali NIK, że podjęli działania dla zapewnienia przyjętych terminów realizacji inwestycji drogowych.

Do zarządu Spółki Polskie Koleje Państwowe, Polskie Linie Kolejowe wnioskowano o:

- 1) ponowne przeanalizowanie możliwości realizacyjnych zadania: Budowa połączenia kolejowego MPL „Katowice” w Pyrzowicach z miastami Aglomeracji Górnośląskiej. W przypadku braku realnych możliwości zakończenia ww. zadania przed rozpoczęciem finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, celowym

byłoby wystąpienie do właściwego organu administracji rządowej z wnioskiem o zaktualizowanie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r. w sprawie wykazu przedsięwzięć EURO 2012 turnieju finałowego Mistrzostw w ww. zakresie;

- 2) objęcie szczególnym monitoringiem pięciu zadań zgłoszonych do *Master Planu*, na których wystąpiły opóźnienia w stosunku do terminów ujętych w harmonogramach.

Prezes zarządu Spółki Polskie Koleje Państwowe, Polskie Linie Kolejowe w odpowiedzi poinformował NIK, że:

- 1) skierowano wystąpienie do Spółki PL.2012 o usunięcie z wykazu przedsięwzięć EURO 2012 poz. 91, pn. Budowa połączenia kolejowego Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice Pyrzowice z miastami aglomeracji śląskiej,
- 2) zobowiązano dyrektorów, w związku z opóźnieniami w realizacji niektórych inwestycji, do comiesięcznego raportowania o sytuacji do czasu wyeliminowania opóźnień.

Do Dyrektora Naczelnego Przedsiębiorstwa Państwowego „Porty Lotnicze” w Warszawie oraz do prezesów zarządów skontrolowanych portów lotniczych wnioskowano m.in. o:

- 1) zaktualizowanie programu inwestycyjnego na lata 2009-2012, obejmującego m.in. zadania w zakresie przygotowania do organizacji EURO 2012,
- 2) pisemne określenie zadań należących do komórek organizacyjnych w ramach realizacji zobowiązań w zakresie przygotowania do organizacji EURO 2012,
- 3) sporządzanie kompletnych rocznych sprawozdań finansowych z działalności, ze wskazaniem przy tym czynników ryzyka oraz opisem zagrożeń.

Dyrektor Naczelny Przedsiębiorstwa Państwowego „Porty Lotnicze” w Warszawie oraz prezesi zarządów skontrolowanych portów lotniczych w odpowiedzi poinformowali NIK, że zobowiązano zespoły zadaniowe do zapoznania się z treścią umów lotniskowych.

Z udzielonych odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne wynika, że według stanu na dzień 27 marca 2009 r. – z 57 ogółem sformułowanych wniosków 13 zrealizowano, w trakcie realizacji znajdują się 24 wnioski i nie zrealizowano 20 wniosków.